

KONFLIKTMÆGLING

Et kvalitativt studie af konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde i Furesø kommune

Gruppe 19:
Line Ehlers Laugesen

Kandidatuddannelsen i Kriminologi 4. semester 2017 Aalborg Universitet
Vejleder: Christian Klemens
Antal ord: 26.972

Tro- og loveerklæring

Det erklæres herved på tro og love, at jeg egenhændigt og selvstændigt har udformet nærværende projekt. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og projektet eller væsentlige dele af det har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng.

Jeg er bekendt med reglerne for eksamenssnyd, herunder også plagiering og har læst Aalborg Universitets regler på:

<http://www.studerende.aau.dk/Eksamenssnyd+-+hvordan+undg%C3%A5r+du+det%3F/>

Jeg er bekendt med, at overtrædelse af reglerne vil blive indberettet for rektoratet og i sidste ende kan ende med bortvisning.

Endelig står jeg inde for, at antal ord anført på forsiden stemmer overens med virkeligheden.

Abstract

The following Master Thesis examines mediation as a method in crime prevention efforts among kids and youth in Furesø municipality. This topic is chosen based on an increasing attention towards Restorative Justice practices, not only in criminal justice, but also in the early stages of preventive efforts. The purpose of this thesis is of that reason, to examine how the youth and the mediators experience mediation as a way of restoring relations and as a method in crime prevention. The research is based on a case study, where the purpose is to generate new knowledge and apply different theories to the empirical knowledge. The thesis uses an inductive approach and applies different theories to the empirical knowledge. The qualitative method is used as the empirical collection and founded on interviews with two children and three mediators. The theoretical framework is built upon three Social Control Theories; Social Bond Theory by Travis Hirschi, Flemming Balvig's theoretical perspective on social control and its counter productivity, and David Garland's perspective on strategies on crime control. The other main theories are Shaming by John Braithwaite and Clifford Shearing's perspective on Punishment and the changing face of governance.

This thesis' analysis is divided in two, whereas the first part addresses the empirical data of the youth and the second part addresses the empirical data of the mediators. The thesis shows that mediation is used as a control strategy, where the control is exerted indirectly in the offer. The offer of mediation is also presented as help for self-help. Additionally the thesis finds that even though the mediation involves two parties of a conflict, the mediators and the youth experience pressure from the outside world. The young ones experience a pressure to participate in mediation from the professionals, friends and their parents, whereas the mediators experience a pressure from their coworkers and the parents. This pressure derives from a retributive paradigm, where consequence in a form of punishment is called for. The thesis concludes that both the youth and the mediators experience mediation as a good way of restoring relationships. Furthermore it is concluded that the mediators' impartiality is compromised when the schools internally perform the mediation, which involves the risk of teachers stealing the conflicts. Also Furesø municipality's offer of mediation does not contain a clear definition of the young's voluntariness, which blurs the lines of how fare one can go, into pressuring the young to participate.

The results of the thesis are not generalizable, however the findings of this thesis can be guiding of other work with mediation in the early stages of crime prevention with children.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	6
PROBLEMFELT	7
RESTORATIVE JUSTICE	7
RESTORATIVE JUSTICE I PRAKSIS	9
PROBLEMSTILLING	12
KONFLIKTMÆGLING	12
KONFLIKTMÆGLING I FURESØ KOMMUNE.....	13
AFRUNDING	14
LITTERATURREVIEW	15
PROBLEMFOMULERING	18
BEGREBSAFKLARING	18
METODE	20
CASESTUDIE	20
INTERVIEW SOM METODE.....	22
<i>Det semistruktureret interview</i>	23
MAGT OG ETISKE REFLEKSIONER	24
SAMPLING	25
OPERATIONALISERING AF INTERVIEWGUIDES.....	27
<i>Interviewguide til de unge</i>	27
<i>Interviewguide til konfliktmæglerne</i>	29
OPTAGELSE OG TRANSSKRIBERING.....	31
ANALYSESTRATEGI	31
VALIDITET OG RELIABILITET.....	33
INFORMANTOVERSIGT	35
TEORI	36
SOCIAL KONTROL.....	36
<i>Social Bond Theory</i>	36
<i>Social kontrol</i>	38
<i>The Responsibilization Strategy</i>	40
SHAMING THEORY.....	43
PUNISHMENT AND THE CHANGING FACE OF THE GOVERNANCE	46
TEORETISK OPSAMLING	48
ANALYSE	50
ANALYSEDEL I: DE UNGE INFORMANTER	50
<i>Præsentation af konfliktmægling</i>	50
<i>Deltagelse</i>	53
<i>Konfliktmæglingen</i>	56
ANALYSEDEL II: KONFLIKTMÆGLERNE	60
<i>Konfliktmægling som metode</i>	60
<i>Neutraliteten</i>	64
<i>Frivilligheden i mæglingen</i>	67
<i>Udfaldet af mæglingen</i>	70
KONKLUSION	72
DISKUSSION	76
FRIVILLIGHED	76

EVALUERING AF SPECIALETS UNDERSØGELSE	77
LITTERATURLISTE	79
BILAG 1: INTERVIEWGUIDE TIL MÆGLERE OG DE UNGE	83

Indledning

Trivsel er et vigtigt element i forebyggelsen af kriminalitet og risikoadfærd blandt børn og unge (Lywood & Meyland-Smith 2010:2). Ungdomskriminaliteten i sig selv har været faldende de seneste år (Balvig 2017:171). Arbejdet med de unges trivsel kan dog stadig siges at være afgørende. Som eksempel viser en nyere hændelse fra 2017, hvor fire 15-16 årige skoledrenge kastede en brændende flaske med benzin udover en femte dreng, at arbejdet stadig er essentielt. Selve hændelsen skete på baggrund af en konflikt mellem de fem skoledrenge. Dette viser, at der stadig er brug for indsatser, som kan forebygge risikoadfærd og ungdomskriminalitet. Den primære indsats i forebyggelsen af kriminalitet blandt børn og unge findes ofte i SSP arbejdet, som er samarbejdet mellem skole, socialforvaltning og politi. SSP-samarbejdet er kendt i langt de fleste kommuner. Herudover er det op til den enkelte kommune, hvordan den enkelte indsats udmøntes og tilrettelægges. Flere og flere kommuner tilegner sig dog viden om Restorative Justice og inkorporerer det i deres kriminalpræventive indsatser med børn og unge (Albertslund kommune 2016:4). De er inspireret af kriminolog Nils Christie, som i sin artikel *Conflict as Property* udtrykker, at de professionelle stjæler konflikten fra de involverede, og at konflikten skal tilbage til dem, som ejer den (Christie 1977:3). En af metoderne til dette er konfliktmægling.

Dette speciale vil derfor fokusere på metoden konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge, som indeholder principperne fra Restorative Justice. Specialet vil tage udgangspunkt i Furesø kommunes tilbud om konfliktmægling og de problematikker, som de oplever, da de allerede har en etableret indsats. Specialets fokus er endvidere valgt, da der ikke eksisterer megen forskning om Restorative Justice metoder i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge i en dansk kontekst.

Problemfelt

I følgende afsnit præsenteres specialets problemfelt. Nærværende afsnit belyser problemstillingens relevans, eftersom Restorative Justice breder sig i Danmark, hvor Danmark, efter inspiration fra udland, inkorporerer principperne i flere programmer og metoder i det kriminalpræventive arbejde. Hertil belyser følgende afsnit, hvilke fordele og ulemper Restorative Justice medfører i praksis med inddragelse af relevant forskningslitteratur.

Restorative Justice

Følgende afsnit indeholder en præsentation af Restorative Justice samt teorien og principperne bag begrebet. Dette afsnit er inddraget, da det udgør den overordnede kontekst for konfliktmæglingen i det kriminalpræventive arbejde i Furesø Kommune. Heraf er det relevant at belyse Restorative Justice, da det kan belyse problemstillingen.

Begrebet Restorative Justice og tænkemåden bag opstod i 1970'erne og 1980'erne i USA og Canada i forbindelse med programmet Victim Offender Reconciliation Program (VORP). Et såkaldt program til forsoning mellem offer og gerningsmand (Zehr 2002:59). Restorative Justice begyndte hermed ud fra et ønske om, at inkludere de behov, som opstår i forbindelse med kriminalitet og de roller en forbrydelse frembringer. Fortalerne for Restorative Justice tankegangen mente ikke, at retssystemet opfyldte eller anerkendte de forskellige parter ved en forbrydelse og dermed de forskelliges behov (Zehr 2002:24). Disse parter er fx ofre, gerningsmænd, lokalsamfund eller andre berørte fællesskaber. Disse parter behov, kan fx være ofrenes behov for information om, hvorfor forbrydelsen blev begået, og hvad der er foregået efterfølgende. Eller ofre kan have behov for få anerkendelse for den skade, man har lidt. Gerningsmændene kan derimod have et behov for at blive stillet til ansvar på en måde, hvor de forholder sig til de påførte skader eller få støtte til at gennemgå en personlig udvikling og blive integreret i samfundet igen (Zehr 2002:29). Hertil kunne genoprettende programmer som VORP imødegå disse parter og deres behov.

Ifølge Howard Zehr som er kendt for sit pionerarbejde inden for Restorative Justice (genoprettende ret), definerer det således: *”genoprettende ret er en proces, hvor man så vidt muligt, involverer alle parter i en konkret lovovertrædelse. Man identificerer og forholder sig i fællesskab til skader, behov og forpligtelser med det formål at hele og genoprette i så høj grad som muligt.”* (Zehr

2002:52). Helt grundlæggende består genoprettende ret af en ny måde at tænke lovovertrædelser på. Ifølge Zehr adskiller genoprettende ret sig på flere punkter i forhold til den traditionelle strafferet. Ved genoprettende ret anses en forbrydelse som en overtrædelse begået mod mennesker og fællesskaber, hvor overtrædelserne skaber forpligtelser mellem de forurettede og gerningsmanden. Traditionel strafferet anser forbrydelser som en overtrædelse af loven begået mod staten, hvor spørgsmålet om skyld og straf er i fokus. Traditionel strafferet skaber dermed andre forpligtelser overfor samfundet. Genoprettende ret bestræber sig derimod på, at involvere ofre, gerningsmænd og andre berørte fællesskaber i bestræbelsen på at gøre skaden god igen. Der er således tre centrale begreber som genoprettende ret fokuserer på;

- Skade og behov
- Forpligtelser
- Involvering

En forbrydelse anses som en skade, der påføres mennesker og fællesskaber, hvor formålet bliver at gøre skaden god igen. I forsøget på at gøre skaden god igen, må man fokusere på de forskellige behov, samt give gerningsmanden ansvaret for at gøre skaden god igen, og det kræver, at man involverer alle berørte i den proces (Zehr 2002:33).

Selvom genoprettende ret ofte beskrives i modsætning til det traditionelle retssystem, skal det ikke udelukkende ses som en erstatning eller et alternativ til retssystemet eller en fængselsstraf (Zehr 2002:22). Som sagt genoprettende ret kan være mange ting og kan findes i forskellige udgaver. Heraf kan det både benyttes parallelt og i forbindelse med en fængselsstraf. Det kan også forebygge tilbagefald til kriminalitet, da gerningsmændene kan påvirkes positivt i mødet med ofret og andre berørte, hvor de står til ansvar for, hvad de har gjort, samt hvilke konsekvenser deres handling har medført. Oprindeligt er forebyggelse af recidiv ikke genoprettende rets primære formål, men kan ifølge Zehr ses som en sidegevinst (Zehr 2002:21). Derudover breder genoprettende metoder og programmer sig også uden for retssystemet til skoler og arbejdspladser, hvor målet er at bearbejde og løse konflikter (Zehr 2002:12). En vigtig pointe er her, at genoprettende ret i sig selv ikke er et specifikt program eller metode (Zehr 2002:20). Begrebet kan dermed bruges om en lang række metoder og programmer, hvori man kan finde teoriens grundlæggende principper, som overordnet adskiller sig fra det, man finder indenfor det traditionelle straffesystem. Genoprettende ret er dermed en anderledes måde, at anskue brud på samfundets normer og regler.

Overstående afsnit viser, at genoprettende ret kan have mange fordele og hensyn, som det traditionelle straffesystem ikke tilser. Der findes dog også kritik, samt områder som man skal være opmærksomme på i arbejdet med genoprettende ret. Et kritikpunkt er, at der ikke er en klar definition eller konsensus om hvad genoprettende ret er. Denne manglende konsensus kan både skabe politisk, praktisk og teoretisk forvirring. Et eksempel kan være om genoprettende ret er en proces eller et mål, eller om det er et ideologisk værdisæt eller en guideline i praksis (Daly 2005:1). Et andet kritikpunkt er, at genoprettende ret kun arbejder med straffedelen og ikke med kendsgerninger, i forhold til om forbrydelsen skete eller om en person er skyldig eller uskyldig. Genoprettende ret arbejder derimod kun med, hvad der skal ske efter en person har erklæret sig skyldig (Daly 2005:3). Herudover kan der være en risiko for, at offeret bliver udsat for en yderligere viktimisering, eller at lovovertræderen bruger denne proces til at reducere skylden eller flytte skylden over på ofret. (Daly & Stubbs 2005:8). Braithwaite, som er en af fortalere for genoprettende ret, beskriver, at en af problematikkerne ved genoprettende programmer er, at ofrene anvendes som et redskab til at rehabilitere lovovertræderen (Braithwaite 2001:277). Et andet kritikpunkt ifølge ham er, at ofrene ofte lokkes til at deltage, før de er parate til det. Hvis ofret er forhastet ind i en mægling, kan det være kontraproduktivt hvorimod ofret med lidt mere tid ville være klar til at tilgive i stedet for at hade (Braithwaite 2001:279).

Restorative Justice i praksis

Følgende afsnit belyser, hvordan Restorative Justice praktiseres i ind- og udland, samt hvilke effekter og problematikker dette medfører. Mange lande har i dag flere indsatser eller tiltag som hører ind under Restorative Justice. Disse indsatser bygger ofte på VOM (Victim-Offender Mediation) og konferencer eller stormøder (Berger et al. 2015:5). I VOM tilbydes offer og gerningsmand at mødes med hinanden i trygge og strukturerede omgivelser. I konferencer eller stormøder deltagere flere parter herunder familie, venner og myndighedspersoner (Fx fra politi og kriminalforsorgen). Disse modeller findes blandt andet i Storbritannien, Australien, USA og Canada. (Sherman & Strang 2007) (Berger et al. 2015:45).

Flere af disse genoprettende programmer viser en positiv effekt, når det kommer til tilfredshed både blandt offer og gerningsmand. For ofret kan det have terapeutiske virkninger samt reducere deres frygt. Gerningsmanden kan opleve at blive behandlet mere retfærdigt og rimeligt. Begge parter giver udtryk for større tilfredshed end ved en traditionel retssag (Sherman & Strang 2007:4) (Berger

et al. 2015:46). Genoprettende programmer kan ligeledes reducere recidiv i større omfang end fængslet gør (Sherman & Strang 2007:4) (Berger et al. 2015:6). Derudover peger flere studier på, at genoprettende metoder er særligt effektivt overfor unge, som oplever større positiv effekt i forhold til recidiv (Berger et al. 2015:46). Herudover er tid og professionalisme nogle af de problematikker, som findes indenfor genoprettende praksisser. Her er det afgørende, at der er sat tid og ressourcer af til at planlægge og gennemføre et forløb, samt at mægleren er klædt ordentlig på til opgaven (Berger et al. 2015:6). Erfaringerne viser nemlig, at ofrene ikke føler sig nok vejledt og forberedt på at skulle sidde overfor ens gerningsmand. Derudover viser erfaringerne, at selve aftalen eller kontrakten som møderne ender ud i er afgørende for, at gerningsmanden har noget at arbejde videre med, og at ofret får en følelse af retfærdighed (Berger et al. 2015:46). Genoprettende praksis i Danmark er minimal, hvorfor der ikke eksisterer mange effektevalueringer i dansk kontekst (Berger et al. 2015). Præsenterede effekter beror derfor på udenlandske studier.

Norge er også et af de lande, hvor Danmark henter inspiration, da Norge anses som værende førende indenfor det genoprettende felt (Berger et al. 2015:39). I Norge har de siden 1991 haft konfliktråd, som er baseret på VOM modellen og består af et møde mellem gerningsmand og offer, hvor en mægler er med til at styre processen. Mægleren skal være neutral og upartisk og skal operere som mellemmand mellem de to parter. At deltage i konfliktråd er frivilligt både for gerningsmand og offer. Selve mæglingen i Norge fungerer som et alternativ til straf, såfremt gerningsmanden overholder aftalerne. I begyndelsen omfattede konfliktrådet kun unge, men i dag gælder konfliktrådet alle aldersgrupper (Kyvsgaard 2016:5). Selve konfliktrådet er inspireret af kriminolog Nils Christie, som i sin artikel *Conflict as Property* udtrykker, at staten stjæler konflikten fra offeret og gerningsmanden ved en traditionel retssag (Christie 1977:3). Christies tankegang er at konflikten skal tilbage til dem, som er de involverede og ikke være repræsenterede af advokater. Han foreslår derfor en mere offerorienterede tilgang i retssager, hvor færre professionelle overtager konflikterne, og i stedet begrænser sig til få, som hjælper og støtter parterne i løsningen af konflikten (Christie 1977:12).

I Danmark har vi ligeledes taget konfliktrådet til os, og siden år 2010 har det været et landsdækkende tilbud. Konfliktrådet i Danmark tager også udgangspunkt i VOM modellen og følger samme model som konfliktrådet i Norge. Konfliktrådet i Danmark er dog kun et supplerende tilbud, som kører sideløbende med en behandling i det traditionelle retssystem og kan dermed ikke

træde i stedet for en straf (Konfliktråd 2010). Den danske udgave af konfliktrådet giver således gerningsmand og offer mulighed for at mødes og se hinanden i øjnene. Offeret kan herved give udtryk for, hvilke konsekvenser den strafbare handling har haft samt give gerningsmanden mulighed for at se de menneskelige følger af denne strafbare handling. Ønsket er, at mødet kan øge gerningsmandens ansvarlighed og dermed mindske risikoen for, at han eller hun begår kriminalitet igen (Konfliktråd 2010). På trods af mangel på effektevalueringer i dansk kontekst kom i 2016 en evaluering af det danske konfliktråd. Denne evaluering finder dog ikke nogen kriminalpræventiv effekt af at deltage i konfliktrådet (Kyvsgaard 2016:32). Ifølge Kyvsgaard er en mulig forklaring, at den danske model har stor fokus på offeret, og at selve mødet ikke er i stand til at sætte varige spor hos gerningsmanden. Derudover påpeger Kyvsgaard, at forskningen af genoprettende ret viser en positiv effekt, når familiemedlemmer og andre relateret til den strafbare handling er inddraget i processen, og fokus i højere grad er på fremtiden, og hvad der skal til for, at gerningsmanden kan afholde sig fra ny kriminalitet. En anden forklaring på den manglende kriminalpræventive effekt kan være, at gerningsmændene deltager i håbet om at få en mildere straf, hvilket kan betyde, at nogle gerningsmænd reelt ikke er interesseret i gøre skaden god igen (Kyvsgaard 2016:32). Selve evalueringen undersøger dog kun den kriminalpræventive effekt og siger derfor ikke noget om eventuelle andre positive effekter.

En anden undersøgelse af det danske konfliktråd, beskriver konfliktrådet som en moderne syndsforladelse, hvori der er en forståelse af, at gerningsmanden skal angre og beklage, og offeret skal vise næstekærlighed og tilgivelse. Hvis offeret derimod ikke påtager sig denne rolle og viser næstekærlighed, risikerer offeret at blive stigmatiseret som en, der har det svært, fordi offeret ikke besvarer gerningsmandens anger med tilgivelse (Asmussen 2014). Offeret kan derfor risikere igen at blive dobbelttaber, både ved den strafbare krænkelse og nu ved konfliktrådet, hvor det tidligere var ved den strafbare krænkelse og den traditionelle retssag. Denne undersøgelse belyser konfliktmæglingen i en kristen kontekst.

Konfliktrådet i Danmark er ét eksempel på, hvordan genoprettende ret praktiseres og udøves. Herudover tilegner flere kommuner sig viden om genoprettende ret, og inddrager det i deres indsats i det kriminalpræventive arbejde. Fx arbejder Albertslund, Gentofte og Københavns kommune sammen om Projekt Genoprettende Praksis, som de vil indføre som et trivselsredskab i kommunernes folkeskoler fra 2018 (Albertslund kommune 2016:4). Hillerød og Furesø kommune arbejder med konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde, hvor genoprettende ret indgår

(Gade 2015). Derudover arbejdes der i Justitsministeriet aktuelt på et konkret udspil inden for ungdomskriminalitet, som formodentligt vil indeholde elementer fra genoprettende ret (Berger et al. 2015:10). Alt dette tyder på, at principperne bag genoprettende ret har fremgang i Danmark, også selvom evalueringen af det danske konfliktråd ikke viser nogen kriminalpræventiv effekt. Herved er det relevant at undersøge genoprettende ret yderligere, og hvordan det rent faktisk opererer og virker i praksis. Som nævnt tilegner flere kommuner sig viden om genoprettende ret og inddrager det i deres kriminalpræventive indsatser med børn og unge. Dette speciale vil derfor undersøge genoprettende metoder i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge.

Problemstilling

For at undersøge genoprettende metoder og programmer nærmere i praksis, er konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge i Furesø kommune valgt. Furesø kommune har et allerede etableret tilbud, hvorimod andre kommuner er i implementeringsfasen. Dette afsnit vil derfor belyse metoden konfliktmægling samt Furesø Kommunes konfliktmæglingsindsats. Afsnittet belyser endvidere, hvilke overvejelser der danner grundlag for problemformuleringen.

Konfliktmægling

Selve konfliktrådssagerne består af en mægling mellem gerningsmand og offer. Mægling eller konfliktmægling er ofte en af metoderne, der findes i arbejdet med genoprettende ret (United Nations Office on Drugs and Crime 2006:13). Selve metoden konfliktmægling findes dog flere steder og er fx institutionaliseret i familiesager og indenfor retsmægling.

Vibeke Vindeløv som er leder af Master i Konfliktmægling ved Københavns Universitet samt underviser ved Center for Konfliktløsning, definerer konfliktmægling således: *”en frivillig og fortrolig konfliktløsningsmetode, hvor en eller flere upartiske tredjepersoner hjælper parterne med selv at forhandle sig frem til en for dem tilfredsstillende løsning gennem en struktureret proces. Tredjepersonen træffer ingen afgørelse i sagen”* (Vindeløv 2004:96). Ud fra denne definition er der flere vigtige begreber, som er afgørende for mæglingen, heraf at parternes medvirken skal være frivillig, mæglingen skal være fortrolig, samt mægleren skal være neutral og upartisk. Derudover foregår der en forhandling, som forudsætter at begge parter er villige til at imødekomme hinanden. Disse begreber kan også ses som nogle grundlæggende principper i mæglingen (Vindeløv 2004:98).

Selve spørgsmålet om frivilligheden i mæglingen har været oppe til diskussion, da flere lande er begyndt at indføre tvungen mægling. I Danmark har man ligeledes overvejet at gøre nogle former for mægling tvunget (Adrian & Vindeløv 2014:13). Ifølge Lin Adrian og Vibeke Vindeløv er frivilligheden dog kernen i mæglingen. De mener, at forudsætningen for, at mæglingen kan bevare sin egenart og være et alternativ til domstolsprocesser er, at parternes valg om deltagelse er så fri som overhovedet muligt. Essensen er, at man har et valg, et valg som ikke nødvendigvis skal være attraktivt, men et valg. En part kan dog godt føle sig presset til at medvirke i mægling, men Vindeløv og Adrian anser ikke det forhold, at føle sig presset som tvang. Ifølge dem er tvungen mægling ikke et entydigt begreb. Deres forståelse af begrebet indebærer mæglinger, hvor det er foreskrevet, at man skal deltage for enten at komme videre med sin sag, eller hvis der er formelle sanktioner forbundet med ikke at deltage (Adrian & Vindeløv 2014:17). Hvis tvungen mægling derimod indføres, strider dette imod selvbestemmelsen, som er mæglingens DNA. Uden selvbestemmelse, ingen mægling (Adrian & Vindeløv 2014:30). Selvom intentionen er god, for eksempel ønsket om at løse flere konflikter, kan dette bevirke, at mægler i stigende grad aktivt hjælper parterne med at få en aftale i hus eller måske ligefrem presser på for, at det sker. Herudover vil et krav om, at parterne skal deltage, kunne opleves som et pres for også at deltage aktivt og indgå aftaler, som måske ikke er ønsket. Retten til selv at bestemme kan derfor blive en illusion, hvis mæglingen gøres tvunget (Adrian & Vindeløv 2014:27). Frivilligheden og retten til selv at bestemme anses derfor som en central og afgørende del af mæglingen. Hvis ikke dette er tilstede forsvinder hele ideen med mæglingen og dens alternativ til domstolene. Frivilligheden vil i stedet blive illusorisk og mæglingen kan have karakter af sanktion.

Konfliktmægling i Furesø kommune

Dette speciale vil som sagt have fokus på metoden konfliktmægling indenfor genoprettende ret. Et eksempel på, hvordan konfliktmægling udøves indenfor genoprettende i Danmark er konfliktmæglingen i det kriminalpræventive arbejde i Furesø kommune. I Furesø kommune tilbyder SSP at mægle mellem unge, hvor der er en konflikt kørende. SSP Furesø arbejder med genoprettende ret i deres tilgang, i den forstand, at de med deres indsats prøver at bevæge sig væk fra det straffende paradigme til det genoprettende paradigme. Kutymen kan ofte være at bortvise en elev, skrive en underretning eller anmelde det til politiet, når en elev udviser risikoadfærd. I stedet

for denne tilgang vil Furesø SSP bevare konflikten mellem parterne og via den måde finde en løsning, som opfylder alles behov.

I forlængelse af ovenstående afsnit er formålet med konfliktmægling at forebygge risikoadfærd og kriminalitet blandt børn og unge. Forebyggelsesperspektivet anses som et vigtigt element i arbejdet med børn og unge. Tanken er at blive i stand til at opfange faresignaler tidligt nok, så man kan sætte tidligt og mere effektivt ind og hindre, at kriminel adfærd opstår og udvikler sig (Erlandsen, Jensen, Langager, Petersen 2015:123). I Furesø kommune sker denne forebyggelse blandt andet gennem konfliktmægling.

SPP Furesø har uddannet en række konfliktmæglere, som har taget en mægleruddannelse ved Center for Konfliktløsning. Disse mæglere består primært af SSP-lærerne i kommunens folkeskoler. Mægling tilbydes både til konflikter mellem unge og mellem unge og voksne. Mægling kan også foregå mellem grupper og indenfor grupper, som har interne konflikter. Ifølge SSP Furesøs egne erfaringer kan mægling udvikle og styrke de unges sociale og følelsesmæssige kompetencer samt styrke de unges oplevelser af at kunne mestre eget liv. Endvidere kan det forebygge destruktiv adfærd (SSP Furesø 2010). Furesø kommune oplever flere problemstillinger i arbejdet med konfliktmæglingen. SSP konsulenten fortæller blandt andet, at frivilligheden og mæglerens neutralitet i mæglingen ikke altid er optimal. Ifølge dem selv, kan dette skyldes, at mæglerne gerne ser en løsning på konflikten, hvorfor de gerne ser, at de unge deltager i mæglingen. Derudover prøver mæglerne så vidt muligt at foreholde sig neutrale og upartiske, men i og med at mæglerne ofte er lærere på skolerne, kan dette være problematisk.

Afrunding

Overstående afsnits belyser genoprettende ret som teori og som metode i det kriminalpræventive arbejde. Flere lande anvender genoprettende metoder inden for det strafferetlige system, og flere studier viser en positiv effekt ved brugen af disse metoder. I Danmark er genoprettende metoder også begyndt at brede sig indenfor det kriminalpræventive arbejde med børn og unge, hvor Furesø kommune anvender tilgangen i deres tilbud om konfliktmægling. Formålet med konfliktmæglingen er, at styrke børn og unges trivsel, som medfører, at deres konflikter ikke eskalerer og dermed forebygger risikoadfærd. Ved konfliktmæglingen gives konflikten tilbage til de involverede parter og overtrædelser af samfundets normer og regler anses som en skade begået mod mennesker og fællesskaber. Heraf skal de involverede parter forhandle sig frem til en fælles løsning eller

genoprette den skade, der er sket. Det forudsætter, at mæglingen sker frivilligt, samt mæglerne er neutrale og upartiske. Dette anses som kerneelementerne i mæglingen, men Furesø kommune oplever dog udfordringer med frivilligheden og mæglernes neutralitet.

Litteraturreview

I følgende afsnit præsenteres og redegøres for tidligere forskning og litteratur omkring emnet konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge. Formålet med et litteraturreview er at indskrive sin undersøgelse i forskningsfeltet (Bryman 2012:98). Dette afsnit har dermed til formål at placere foreliggende undersøgelse i forskningsfeltet samt tydeliggøre, hvordan denne undersøgelse adskiller sig fra eksisterende forskning. Den eksisterende forskning har ligeledes bidraget til inspiration og viden til udarbejdelsen af denne undersøgelse.

Indenfor forskningsfeltet eksisterer der meget forskning og litteratur om mægling mellem offer og gerningsmand i den strafferetlige proces, især i udlandet men også i dansk kontekst om konfliktråd (Kvysgaard 2016; Asmussen 2014). Grundet undersøgelsens afgrænsning er disse ikke medtaget i dette review, da undersøgelsens fokus er konfliktmægling med børn og unge i det kriminalitetsforbyggende arbejde, altså før mødet med det strafferetlige system. Foreliggende studier er derfor udvalgt, da de undersøger genoprettende ret i det forebyggende arbejde med unge, herved i skolearenaen.

Indenfor det danske forskningsområde har Charlotte Vincent i samarbejde med Det Kriminalpræventive råd i 2006 foretaget en evaluering af projektet, kaldet "Hvad har du gang i?", om konfliktmægling for kriminalitetstruede børn og unge i aldersgruppen 12-15 år (Vincent 2006). Selve undersøgelsen bygger på et projekt fra 2003-2005, hvor Socialministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og otte kommuner indgik i et samarbejde om konfliktmægling til de unge. Hertil blev 52 mæglere blev uddannet, som bestod af fagpersoner, der i det daglige har kontakt med de unge i kommunerne, fx pædagoger, lærere, socialrådgivere osv. De gennemførte flere end 300 forskellige mæglinger i projektperioden. Evalueringen bygger på både kvantitative data i form af registreringsskema, som skulle udfyldes ved hver påbegyndt mægling af mæglerne under hele forløbet. Der er ved projektets afslutning registreret 110 skemaer. Derudover består de kvantitative data af afsluttende spørgeskemaer, som har været udsendt til mæglerne. De kvalitative data består både af fokusgruppe -og enkeltinterviews med mæglere, tovholdere og ledere i de 8 kommuner,

heraf i alt 51 interviews. Resultatet af evalueringen finder, at de unge, der har gennemført en mægling, ser ud til at afholde sig fra yderligere destruktiv adfærd i sagen. De, der ikke ligefrem blev gode venner, lærte at omgås og respektere hinanden. Udover resultaterne, fremhæver evalueringen vigtige fokusområder i arbejdet med konfliktmægling, herunder at frivillighed er væsentligt, at mægleren er neutral og upartisk, at formøder er af afgørende betydning for mæglingen, samt at organiseringen har betydning for successen (Vincent 2006:7).

Christian Gade har på vegne af Center for Konfliktløsning ligeledes bidraget til det danske forskningsfelt, hvor han undersøger, hvordan genoprettende ret praktiseres i Danmark. Undersøgelsen bygger på 144 spørgeskemaer til fagfolk, som arbejder med konflikter eller krænkelse i Danmark, hvorefter han går i dybden med enkelte cases, som udspringer af spørgeskemaundersøgelsen (Gade 2015:10). Gade har efterfølgende foretaget interviews med syv af informanterne, og disse interviews danner derved grundlag for cases i rapporten. Selve casene giver dermed et indblik i, hvordan genoprettende ret praktiseres. To af casene handler om konfliktmægling med unge i det kriminalpræventive arbejde, nemlig skolemægling i Hillerød og stormøde i landsbyen. I casen om skolemægling fremhæver mægleren i lighed med evaluering af projektet, kaldet "Hvad har du gang i?", at mægling er frivilligt og et tilbud, men at han ved modstand ofte går til baglandet og taler med forældrene, så de unge får tilbuddet fra flere steder. Mægleren beretter endvidere, at mæglerens neutralitet er vigtig i processen, og at en bisidder kan have en væsentlig rolle i mæglingen, da det ofte kan udjævne magtforholdet eller skabe en dynamik, hvis dialogen mellem parterne går i stå. Til spørgsmålet om effekten af mæglingen fortæller mægleren, at mæglingen altid ender med en aftale mellem de to parter. Endeligt fortæller mægleren, at skoleledelsen og SSP lederens opbakning og troen på konfliktmægling som redskab i det kriminalitetsforebyggende arbejde har stor betydning for arbejdet (Gade 2015:27). I casen om stormødet i landsbyen, fortæller mægleren, at det vigtige i arbejdet med konfliktmægling er, at konflikten skal tilbage til dem, der ejer den. Så i stedet for at gå til politiet eller skrive en underretning, er mægling det første hun tænker på (Gade 2015:35).

I en amerikansk undersøgelse, der bygger på et fireårigt projekt, undersøges effekten af elevmægling i tre skoler i USA (Smith et al. 2002:571). Alle tre skoler får implementeret et elevmæglingsprogram, dog bliver indsatsen for to af skolerne forsinket med et år, så de kan agere som kontrolgruppe. Hver skole vælger 25-30 elever, som skal uddannes i elevmægling.

Kontrolgruppen er skabt ved en statistisk sammenligning med indsatsgruppen. Undersøgelsen indsamler data i form af spørgeskema både fra elevmæglerne og de elever, som har deltaget i mæglingen samt fra deres forældre med henblik på at måle elevernes tilfredshed med mæglingen, ændringer i skoleklimaet og hyppigheden af konflikter. Konklusionen af undersøgelsen viser, at selvom der ikke fandtes nogen signifikant ændring i elevernes holdninger eller af skoleklimaet efter implementeringen af programmet, kan disse programmer have en positiv effekt over tid. Selve hyppigheden af konflikter ses nedadgående og i 95% af sagerne indgik partnerne i konflikten en fælles aftale om løsningen. Undersøgelsen finder ligeledes høj tilfredshed i anvendelsen af metoden, både blandt elevmæglerne, og de elever som har deltaget i processen (Smith et al. 2002:581-583).

I relation til ovenstående undersøgelse finder en anden undersøgelse af Kristin Reimer, at indførelsen af genoprettende ret kan have en positiv indflydelse på skolekulturen og eleverne, som lærer at lytte og anerkende andres behov, hvor der opnås en gensidig respekt blandt eleverne (Reimer 2011:22). Reimer foretager en kvalitativ undersøgelse af lærernes oplevelser med metoder indenfor genoprettende ret i en candisk skole i Ontario (Reimer 2011:3).

Ovenstående review belyser, hvordan konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde kan have en positiv indflydelse på unges trivsel i hverdagen. Gennemgang af forskningsfeltet viser yderligere, at i arbejdet med konfliktmægling er spørgsmålet om frivillighed og neutralitet vigtige fokusområder. Reviewet viser også, at den danske forskning indenfor dette område stadig er undervejs og er i gang med skabe mere viden om genoprettende praksisser i Danmark. I forskningsfeltet er det overvejende mæglerens perspektiv og synsvinkel, som er i fokus, hvor de unges oplevelser af at deltage i konfliktmægling synes mangelfuldt. Det danske forskningsfelt indenfor dette område er dog stadig undervejs, hvorfor det antages at være relevant også at inddrage mæglerens perspektiv. Hertil findes det relevant at foretage sådan en undersøgelse af de unge og mæglerens oplevelser med konfliktmægling. Jeg ønsker derfor at belyse, hvordan de unge, herved begge parter af en konflikt oplever at deltage i konfliktmægling, og hvordan mæglerne oplever mægling, som metode i det kriminalpræventive arbejde. Eksisterende forskning giver dermed inspiration til udførelsen af denne undersøgelse, herunder at undersøge de unges og mæglerens oplevelser af frivillighed, neutralitet, samt deres oplevelser af effekten og processen i mæglingsarbejdet.

Problemformulering

På baggrund af ovenstående betragtninger er følgende problemformulering udarbejdet:

Hvordan oplever de unge, at deltage i konfliktmægling i Furesø Kommune, og hvordan oplever konfliktmæglerne mægling som metode i det kriminalpræventive arbejde?

Herunder, hvordan oplever de unge og mæglerne graden af frivillighed og neutralitet i mæglingen, samt oplevelsen af genopbyggelsen af relationen mellem konfliktens parter.

De unges perspektiv og oplevelser med konfliktmægling i Furesø kommune er valgt, da de unges perspektiv synes mangelfuldt i forskningsfeltet. Herudover er det danske forskningsfelt indenfor dette område stadig undervejs, hvorfor det antages at være relevant at inddrage mæglerens perspektiv. I teorien om mæglingen anses parternes frivillighed til at deltage og mæglerens neutralitet som et vigtigt element i mæglingen. SSP Furesø beretter selv, at de oplever udfordringer med dette. Reviewet viser endvidere, at dette også er vigtige fokusområder i tidligere forskning. Jeg anser det derfor som væsentligt at undersøge de unges og mæglerens oplevelser med de problematikker, som SSP Furesø selv beretter. Det findes relevant at interviewe unge og mægler om deres oplevelser om graden af frivillighed og mæglerens neutralitet, og om dette har betydning for løsningen af konflikten og parternes indbyrdes relation.

Begrebsafklaring

Følgende begrebsdefinition tager udgangspunkt i Vibeke Vindeløvs teori om mægling. Vindeløvs bog er en del af pensum, hvor konfliktmæglerne har taget deres uddannelse som mægler, hvorfor det antages at deres definition af disse begreber læner sig herop af (Center for konfliktløsning 2017).

Frivillighed: Ifølge Vindeløv betyder frivillighed i sammenhæng med mægling, at parterne selv vælger, om de vil deltage og herudover, om de vil afslutte mæglingen med en aftale, og hvad denne aftale skal indeholde. Dette betyder også, at parterne når som helst kan vælge at stoppe mæglingen, og de ikke er bundet af noget før en evt. aftale (Vindeløv 2004:96).

Neutralitet og upartiskhed: Neutralitet italesættes ofte sammen med upartiskhed i definitionen af mægling, hvorfor begge begreber inddrages og defineres. Neutralitet kan defineres som følgende: ”*manglende interesse i at opnå et bestemt resultat*”(Vindeløv 2004:199). Upartiskhed defineres som ikke at kunne lide den ene part bedre end den anden. Mægleren skal altså ikke tage stilling til, hvordan konflikten skal løses og ikke have nogen interesse i et bestemt udfald. Ifølge Vindeløv er begge begreber problematiske, da de indeholder et krav om værdifrihed, som i praksis er umuligt, når det handler om mennesker. Mæglerne kan derimod klargøre sine værdier for sig selv og dermed bevidst afholde dem fra parterne (Vindeløv 2004:199).

Metode

I følgende afsnit præsenteres specialets metodiske overvejelser. Afsnittet indeholder overvejelser om valg af metode og tilgang for at besvare specialets problemformulering. Specialets forskningstilgang er et casestudie, hvilket præsenteres først. Den dataindsamling, der anvendes i specialet er kvalitative interviews, hvilket præsenteres dernæst. Selve interviewene består af 2 unge elever fra Furesø kommune som har deltaget i konfliktmægling og 3 konfliktmæglere fra Furesø kommune. Følgende afsnit indeholder hertil en oversigt over informanterne. Endeligt beskrives specialets analysestrategi samt specialets validitet og reliabilitet. Metodeafsnittet er ligeledes inddraget for at skabe transparens for læseren, at tydeliggøre de metodiske valg, samt hvad dette betyder for specialets videre gang.

Casestudie

Dette speciale vil tage udgangspunkt i et casestudie. Det centrale fokus i specialet er, hvordan de unge og mæglerne oplever konfliktmægling. Specialets forskningsspørgsmål er således et åbent spørgsmål, hvorfor det har karakter af en eksplorativ og dybdegående undersøgelse. Når forskningsspørgsmålet har karakter af ordet ”hvordan”, er casestudiet et relevant valg (Yin 2009:8). Derudover opstiller Robert K. Yin yderligere to kriterier for, hvornår casestudiet er en relevant forskningstilgang (Yin 2009:8):

- Kontrollen over fænomenet der undersøges skal være lav
- Fænomenet der undersøges skal være nutidigt

Specialets undersøgelse af konfliktmægling i Furesø kommune opfylder netop disse kriterier, hvorfor valget af casestudiet som forskningstilgang synes at være den bedste tilgang for at få forskningsspørgsmålene besvaret.

Indenfor litteraturen af casestudier findes der flere definitioner af et casestudium. Dette speciale læner sig op af Yins definition af et casestudium, som anser et casestudie som en empirisk analyse, der undersøger et samtidigt fænomen i en social kontekst, hvor fænomenet udfolder sig (Yin 2009:18). Dette speciale tager udgangspunkt i Furesø kommune, herunder Furesø SSP's tilbud om konfliktmægling til børn og unge i kommunen. Dette er valgt, da specialet ønsker at undersøge genoprettende metoder i det kriminalpræventive arbejde. Hertil har Furesø kommune allerede en etableret indsats inden for det genoprettende paradigme, hvorfor dette muliggør foreliggende

undersøgelse. Furesø kommune udgør således den sociale kontekst for, hvor fænomenet genoprettende metoder udfolder sig. Herudover er det de unge og konfliktmæglernes oplevelser af konfliktmægling, som er i fokus. Jeg vælger at anlægge to perspektiver på samme fænomen for at opnå et bedre billede af fænomenet, og fordi jeg har fokus på et samlet tilbud. Specialet vil derfor bestå af et multiple casesdesign, idet jeg har to cases, nemlig de unge og konfliktmæglerne (De Vaus 2001:226). Under hver case vil der ligeledes indgå subcases, som udgør to unge og tre mæglere, både for at se eventuelle forskelle og ligheder på tværs af de to grupper, men også internt imellem de unge og internt imellem mæglerne. Jeg vil senere redegøre nærmere for, hvordan udvælgelsen er foregået.

Et casestudie kan have forskellige formål og design, hvorfor dette speciale vil tage udgangspunkt i Rasmus Antoft og Heidi Houlberg Salomonsens opdeling af casestudier. De læner sig ligeledes op af Yins definition af casestudiet men opdeler derudover det kvalitative casestudie i fire typer baseret på spørgsmålet om, hvorvidt formålet er at genere ny empirisk viden eller ny teoretisk viden samt, hvorvidt tolkningen tager afsæt i empirisk viden eller teoretisk viden (Antoft & Salomonsen 2007:481). Formålet med dette speciale er at generere ny viden om konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde, og tolkningen af den indhentede data vil tage afsæt i teoretisk viden, hvorfor specialet vil tage udgangspunkt i det Antoft og Salomonsen kalder et teorifortolkende casestudie. I et teorifortolkende casestudie tager fortolkningen nemlig afsæt i teoretisk viden, hvor formålet er at generere ny empirisk viden (Antoft & Salomonsen 2007:39). Teorien i dette speciale inddrages efter indsamling af empiri og anvendes dermed til at forstå forklarende pointer i analysen. Jeg har valgt ikke at lægge mig fast på nogle bestemte teorier på forhånd. Dette hænger sammen med, at forskningsfeltet om genoprettende i Danmark, stadig er relativt nyt, hvorfor jeg i dette speciale, vil bevare en åbenhed overfor feltet. Specialet vil derfor have et induktivt udgangspunkt, hvor den indsamlede empiri er det styrende (Olsen & Pedersen 2015:116). Jeg har dog allerede tidligt inddraget forskningslitteratur i specialet, både for at gøre mig klogere på selve problemfeltet, samt kvalificere den foreliggende undersøgelse. Hertil har problemfeltet samt litteraturreviewet gjort mig klogere på, hvilke problemstillinger, der er vigtige at være bevidste om i arbejdet med genoprettende metoder. Disse problemstillinger har inspireret og guidet mig i udarbejdelsen af begge interviewguides. Et forarbejde og en fortrolighed med emnet anses ligeledes også som nødvendig for at kunne stille relevante spørgsmål (Kvale & Brinkmann 2015:159). Derimod har interviewguiden ikke være inspireret af nogen bestemt teori, og det har heller ikke været ønsket at

teste eller generere nogen bestemt teori. Teorien vil derimod spille en betydelig rolle i det analytiske afsnit, da den kan bidrage til at identificere mønstre i det empiriske materiale samt beskrive og forklare eventuelle forskelle og ligheder, både ved de to cases samt de seks subcases. Ifølge Antoft og Salomonsen bidrager teori i fortolkende casestudier ligeledes til forklaringer af casen og sammenhænge i casen (Antoft & Salomonsen 2007:39). Dette giver også mulighed for at diskutere den analytiske generaliserbarhed af de to cases, om denne undersøgelse kan overføres til andre lignede situationer fx andre tilbud om konfliktmægling til børn og unge. Nærmere uddybelse af begrebet analytisk generalisering findes i afsnittet om specialets validitet og reliabilitet.

Interview som metode

For at besvare specialets problemformulering anvendes kvalitative interviews, herunder enkeltinterviews. Dette metodevalg er taget, da specialet ønsker at undersøge de unges oplevelser med at deltage i konfliktmægling og konfliktmæglernes oplevelser af mægling som metode i det kriminalpræventive arbejde. Dette speciale ønsker dermed at undersøge, hvordan noget opleves. Når forskningsspørgsmålet formuleres således, er kvalitative interviews et relevant metodevalg (Kvale og Brinkmann 2015:153). I følgende afsnit begrundes specialets metodevalg, og hvad dette har af betydning for specialet.

Det kvalitative interview søger at indhente beskrivelser af de interviewedes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de beskrevne fænomener (Kvale & Brinkmann 2009:144). Dette speciale vælger derfor, at anvende kvalitative interviews til at undersøge specialets problemformulering, da der igennem samtale med informanterne opnås viden om deres oplevelser, følelser og holdninger, hvilket giver et indblik i deres livsverden. Interview som metodevalg giver dermed mulighed for at gå i dybden med informanternes oplevelser med konfliktmægling. Specialets informanter består blandt andet af børn og unge, hvorfor valget af interview endvidere synes at være den bedste metode, da interview med børn og unge giver dem mulighed for at udtrykke deres egne oplevelser og opfattelser (Kvale & Brinkmann 2015:199). I forbindelse med anvendelse af interview er det dog vigtigt at have in mente, at viden skabes i relationen mellem interviewer og informanten. Den viden der produceres afhænger af den sociale relation mellem interviewer og informanten (Kvale & Brinkmann 2009:32). Dette betyder, at interviewerens evne til at skabe en platform, hvor der frit og trygt kan tales om personlige og private ting, er essentiel. Specialets valg af enkeltinterviews kan herfor være fordelagtigt, når man undersøger følsomme og

personlige emner ved en persons liv, da enkeltinterviewet i høj grad søger at skabe en fortrolighed og tillid mellem interviewer og informanten (Brinkmann 2014:46). I dette speciale, der undersøger unges oplevelser med konfliktmægling, har alle informanter været involveret og berørt af en konflikt, som kan være meget følsom og personlig, hvorfor valget af enkeltinterviewet findes relevant.

I forbindelse med valget af enkeltinterviews, er gruppeinterviews ligeledes overvejet, og har været et tilbud til de unge, som har deltaget i konfliktmægling. Begrundelsen herfor er, at nogle af de unge i Furesø kommune har været en del af gruppekonflikter, hvor mæglingen ligeledes er foretaget med gruppen. Hertil findes det relevant at foretage gruppeinterviews med parterne af hver side af konflikten. Ofte vil gruppeinterviews bestå af flere, mellem seks og 10, hvor interviewer fungerer som en moderator, der skaber en diskussion ved specifikke temaer af interesse (Brinkmann 2014:45). I dette tilfælde ville gruppeinterviewet bestå af få unge, og gruppeinterviewet vil også bestå af samme interviewguide som ved enkeltinterviewet, da det er de samme oplevelser, jeg ønsker at få et indblik i. Gruppeinterview ved gruppekonflikter er dog valgt som et tilbud, da fordelene ofte er, at gruppeinterviews kan være mere dynamiske og fleksible end individuelle interviews (Brinkmann 2014:45). Mit håb er derfor, at de unge kunne åbne sig mere op, og føle sig mere trygge sammen, selvom det er et følsomt og personligt emne.

Enkeltinterviewet er ligeledes valgt ved interviews med konfliktmæglerne, da det er de enkelte mæglers oplevelser og holdninger til konfliktmægling, som jeg ønsker at få belyst. Faren ved brugen af enkeltinterviewet er, at mæglerne kan have forberedt indlæg, som kan fremme de synspunkter, de ønsker at kommunikere (Kvale & Brinkmann 2009:167). Dog kan tilfældet også være, at hvis mæglerne interviewes samlet, kan de måske føle et pres, hvor de skal leve op til det ideelle billede af en mægler og ikke vil give udtryk for nogle af de udfordringer de oplever. Enkeltinterviewet er derfor valgt, da det giver mulighed for at skabe en tryghed, hvor mægleren kan åbne op for nogle eventuelt svære emner.

Det semistruktureret interview

Det kvalitative interview kan være struktureret på forskellige måder. Interviewet kan fx være struktureret, semistruktureret og ustruktureret. I interview med børn og unge, hvor det handler om at komme så tæt på deres oplevelser og forståelser af et fænomen, kræver det en stor grad af åbenhed i interviewet (Kampmann 1998:23). Et struktureret interview kan derfor have svært ved at indfange de unges egne oplevelser, hvis interviewer styrer samtalen i så høj grad, at de berørte temaer

afspejler interviewerens egne forståelser. Dog viser erfaringer, at en vis grad af støtte og styring kan være fordelagtig for overhovedet at få de unge involveret (Kampmann 1998:23). Dette speciale anvender derfor det semistrukturerede interview. Dette er valgt, da jeg ønsker, at de unge taler åbent og frit om deres oplevelser med konfliktmægling, men samtidig har jeg bestemte forskningsinteresser som frivillighed og mæglerens neutralitet, jeg ønsker at få belyst, hvorfor jeg har forberedte spørgsmål. Semistrukturerede interviews er ligeledes valgt ved interview med konfliktmæglerne, da jeg ligeledes ønsker, at mæglerne taler åbent og frit om deres oplevelser med konfliktmægling, og derudover ønsker jeg samtidig også at få indblik i deres oplevelser med frivillighed og neutralitet. Den semistrukturerede interviewguide sikrer dermed, at alle emner afdækkes i samtlige interviews, men samtidig bevarer åbenheden i forhold til forandringer eller ændringer i rækkefølgen, samt muligheden for nye spørgsmål (Kvale & Brinkmann 2009:144). Dette giver mig både mulighed for at få svar på mine forberedte spørgsmål og muligheden for at forfølge de svar og historier, som informanterne fortæller. Mit mål med en semistruktureret interviewguide er endvidere, at der i den efterfølgende analyse er grobund for at sammenligne udsagn og finde eventuelle mønstre i henholdsvis de unge og konfliktmæglerens oplevelser.

Magt og etiske refleksioner

I forbindelse med udarbejdelsen og udførelsen af et interview findes der flere etiske spørgsmål og overvejelser, som er værd at reflektere over. Forskningsinterviewet er i sig selv ikke en samtale mellem ligestillede parter, da det er interviewerens, som sætter dagsordenen (Kvale & Brinkmann 2009:19). I interview med børn og unge er der dog flere problematikker, som er værd at være bevidste om. Børn og unge kan ofte lade sig påvirke og lede af de voksnes spørgsmål, hvilket kan give upålidelig eller falsk information. Dette hænger ofte sammen med, at der kan være et skævt magtforhold mellem interviewerens og den unge. Ofte kan interviewerens associeres med klasselæreren, som er en autoritet i den unges liv, hvor der kan være en forventning om et bestemt svar. Herved er det vigtig, at interviewspørgsmålet ikke bliver ledende og der ikke gives forventninger til, at der kun er et rigtigt svar (Kvale & Brinkmann 2015:200). Specialets unge informanter går i udskolingen, hvor de typisk er 12-15 år. Hertil er det vigtigt at stille alderssvarende spørgsmål, som ikke er lange og komplekse. I briefing af interviewet vil det ligeledes fortælles, at der ikke findes rigtige eller forkerte svar. Både de unge og mæglerne besidder samtidig en viden, som jeg gerne vil have indblik i, hvorfor dette også kan udligne magtbalancen. Konfliktmæglerne kan også anses som eksperter inden for mægling, da de er uddannet indenfor

feltet. De besidder en autoritet i form af deres rolle som mægler. Herved kan det asymmetriske magtforhold, som der ofte er ved interviews, blive opvejet af mæglernes magtfulde stilling, da de besidder denne ekspertise. Derudover anses magt for en naturlig og fast del af et interview, som ikke behøver at blive elimineret, men som et element, der er værd at reflektere over (Kvale & Brinkmann 2015:57).

Herudover har jeg ligeledes foretaget flere etiske refleksioner og overvejelser i forbindelse med udførelsen af interviewene. I kvalitativ forskning kan der nemlig ligge et dilemma i ønsket om at opnå viden og hensynet til etiske anliggender (Kvale & Brinkmann 2015:106). Intervieweren har altså et ønske om at opnå en stor viden og indblik i informantens liv, men samtidig også et ønske om at værne om informanten og vise respekt herfor. På den ene side kan der altså være en risiko for at krænke informanten, og på den anden side en risiko for at den indhentede viden ikke er dybdegående nok (Kvale & Brinkmann 2015:106). I dette speciale, hvor emnet vedrører konflikter, er det derfor vigtigt at være opmærksom på, de unge kan befinde sig i en følsom situation, og at man derfor ikke udsætter de unge for noget, der kan virke retraumatiserende. Samtidig er det også specialets interesse at finde ud af, hvordan de unge oplever at deltage i konfliktmægling. Her er det vigtigt at være bevidst om de etiske dilemmaer, der findes i en interviewsituation.

Endeligt er der sikret samtykke fra de unge informanter og deres forældre forud for selve interviewet, da de unge er under 18 år. Informanternes fortrolighed beskyttes ligeledes ved en anonymisering af deres navne. Anonymitet kan på den ene side beskytte informanterne, men kan samtidig også fratage dem deres stemme i forskningen (Kvale & Brinkmann 2009:91). Det vurderes dog, at betydningen af den opnåede viden ikke kompromitteres ved en anonymisering.

Sampling

Følgende afsnit indeholder en redegørelse for, hvordan udvælgelsen af informanter er sket, for henholdsvis de unge og konfliktmæglerne. Afsnittet medtages da det er væsentligt for specialets reliabilitet og validitet, hvordan kontakten til specialets informanter er sket, eftersom de udgør grundlaget for empirien til besvarelsen af problemformuleringen.

Først og fremmest har min indgang til konfliktmægling i Furesø kommune været igennem SSP konsulenten. Herigennem har jeg taget kontakt, for at vise min interesse for at skrive mit speciale omhandlende deres tilbud om konfliktmægling. SSP konsulenten viste ligeledes stor interesse, og

efter et møde fik vi diskuteret mulighederne vedrørende denne undersøgelse. Jeg gav udtryk for mit ønske om at inddrage både de unge og mæglerens perspektiv på konfliktmægling. Efter aftale skrev vi en mail rundt til de uddannede konfliktmæglerne i Furesø kommune, hvor vi præsenterede mig og mit speciale, og inviterede mæglerne til at stille op til interviews. SSP konsulenten inviterede mig med på et SSP årsmøde, hvor alle konfliktmæglerne deltog. Dette har givet mig mulighed for at møde alle konfliktmæglerne, og SSP konsulenten har derfor været med til at legitimer min tilstedeværelse og fungeret som en gatekeeper til konfliktmæglerne (Kristiansen & Krogstrup 1999:139).

Herudover var min udfordring, hvordan skulle jeg komme i kontakt med unge, som har deltaget i konfliktmægling. SSP Furesø har nemlig ikke nogen fortegnelse over de unge, som har deltaget. De eneste, som derfor kender og har kendskab til de unge, er konfliktmæglerne. Konfliktmæglerne blev derfor min indgang til de unge informanter. I mailen til konfliktmæglerne blev de spurgt, om de havde haft unge til mægling indenfor det sidste år, som ville være interesseret i at stille op til interview. I udvælgelsen af de unge er der ikke stillet nogle specielle krav, kun at de unge har deltaget i konfliktmægling for nylig. Dette er valgt, da de unge gerne skulle kunne huske episoden så godt som muligt og stadig være i stand til at reflektere over oplevelsen. Dette betyder, at jeg ikke har kendskab til, hvordan konfliktmæglerne har præsenteret specialet for de enkelte unge, samt heller ikke haft kendskab til, hvad der ligger til grund for deres valg af unge. Ej heller om de har haft unge at vælge imellem, og hvorfor de har udvalgt disse frem for andre, eller om de simpelthen har udvalgt de unge, som sidst har deltaget i konfliktmægling.

Fælles for udvælgelsen af de unge informanter er, at det ikke vides, hvordan disse er udvalgt. Hvordan dette kan påvirke specialet uddybes nærmere i afsnittet omhandlende specialets validitet. I sidste ende har det dog været svært at få de unge til at sige ja til at deltage i denne undersøgelse, selvom jeg gentagene gange har henvendt mig ved mail, telefon, sms osv. Tilbage meldingen fra konfliktmæglerne lyder på, at de ikke rigtig har nogle unge som har deltaget, og de unge som har, kan ikke rigtig huske episoden omkring mæglingen eller ikke har haft lyst til at deltage. Udover henvendelserne til mæglerne om unge informanter, har jeg ligeledes søgt at gå igennem de interviewede unge, om de kender andre, som har deltaget i mægling. Dog uden held. Specialet har derfor kun to unge informanter, trods flere forsøg på at finde flere. Hvad dette betyder for specialets kvalitet uddybes også nærmere i afsnittet omhandlende specialets validitet.

I udvælgelsen af konfliktmæglere, fik alle 12 mæglere en mail om specialet og en opfordring om at deltage. Ud af de 12 mæglere, var der fire positive tilbagemeldinger. Udvælgelsen af konfliktmæglere er sket tilfældigt og på baggrund af, hvem der vendte tilbage hurtigst.

Operationalisering af interviewguides

I forbindelse med udførelsen af specialets interviews er der udarbejdet to interviewguides, henholdsvis en til de unge og en til konfliktmæglerne. Følgende afsnit vil redegøre for, hvilke tanker og refleksioner, der ligger til grund for valgte temaer samt spørgsmålsformuleringer i de to interviewguides. Udformningen af begge interviewguides er endvidere baseret på den viden, der er indhentet om konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde.

Fælles for begge interviewguides er at de indledes med en briefing, hvor formålet med undersøgelsen og interviewet forklares. Begge interviewguides søger, at indhente de unge og konfliktmæglerens oplevelser med mægling i det kriminalpræventive arbejde, hvor fokusområderne er mæglerens neutralitet og de unges frivillighed til at deltage. Da det udelukkende er informanternes oplevelser, der ønskes belyst, præciseres det, at der ikke findes nogle rigtige eller forkerte svar. Briefingen sikrer også, at der bliver indhentet samtykke fra informanterne (Kvale & Brinkmann 2009:89). I briefinggen fremgår det ligeledes, at informanterne vil fremstå anonyme, og at interviewet vil optages på bånd. I slutningen af interviewguiden fremgår der en debriefing, hvor informanten har mulighed for tilføjelser eller at stille spørgsmål (Kvale & Brinkmann 2009:149). Følgende afsnit redegør indledningsvis for interviewguiden til de unge informanter og dernæst for interviewguiden til konfliktmæglerne. Begge interviewguides er opdelt i henholdsvis forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål.

Interviewguide til de unge

I interviewguiden til de unge informanter, findes der 4 overordnede temaer:

- Konfliktmægling
- Graden af frivillighed
- De unges oplevelser med mæglingen samt mæglerens neutralitet
- Genopbyggelsen af relationen.

Foruden disse temaer påbegyndes interviewet først og fremmest ved at indhente informationer om interviewpersonen. Interviewet med de unge påbegyndes ligeledes med et spørgsmål, der er inspireret af teorien om genoprettende cirkler. Selve cirkelprocessen kan være med til at skabe et særligt rum for samværet i cirklen. Ofte starter cirkelprocesser med en åbningsceremoni, der kan hjælpe deltagere til at slappe af og slippe bekymringerne om alt andet end det, cirklen omhandler, for derefter at kunne kaste al sin energi ind i cirklen (Helvard 2010:3). Min tanke er, at jeg i begyndelsen af interviewet vil prøve at opbygge en relation med den unge informant, før vi begynder at tale om konfliktmæglingen. Denne indgang kan måske gøre informanten mere åben og imødekommende, hvis de føler at vi har en positiv relation. Jeg stiller derfor et spørgsmål, der kan være med til at lære hinanden bedre at kende og forhåbentligt skabe en form for relation imellem os. Spørgsmålet lyder som følgende: *"Hvilket land ville du rejse til, hvis du selv måtte bestemme, og penge spiller ingen rolle? Og hvorfor?"* Hertil svarer jeg også på samme spørgsmål. Mit håb er, at skabe et rum, hvor man kan droppe facaderne og bare være sig selv. Dette er selvfølgelig meget store håb på meget kort tid og ved kun et spørgsmål. Men forhåbentligt kan det trods alt, få informanten til at slappe mere af.

Det første tema handler om konfliktmægling, nærmere den mægling som den unge informant har deltaget i. Herved tager interviewet med de unge afsæt i en konkret hændelse. Ifølge Børnerådet kan dette være en god ide, da det i interview med børn er vigtigt, at den voksne interviewer, hverken formulerer spørgsmålene for lukkede eller for generelt, da dette kan resultere i henholdsvis ja eller nej svar eller at spørgsmålene bliver for svære at svare på. Det foreslås derfor, at der kan tages afsæt i konkrete begivenheder, som børnene kan tage udgangspunkt i, hvorefter man kan nærme sig mere vurderende spørgsmål, som hvorfor og hvad barnet mener om dette (Kampmann 1998:24). Første tema i interviewguiden er derfor inspireret af Børnerådet, og tager udgangspunkt i den mægling som de unge har deltaget i, for derefter at nærme sig, hvad den unge mener om dette, og hvad deres oplevelser med mægling har været. Første tema handler derfor om selve mæglingen og den hændelse der har været mellem informanten og en anden person. Dette kan fx ses i første spørgsmål: *"Du har været til konfliktmægling. Kan du ikke fortælle lidt om det?"*(Bilag 1). Baggrunden for at medtage dette emne er, at få en forståelse for, hvorfor den unge har deltaget i konfliktmægling, årsagen til at mægling kom på banen, samt hvordan dette blev præsenteret for den unge. Første tema tager altså afsæt i den konkrete hændelse for at få de unges perspektiv på

mæglingen samt konflikten forud for mæglingen og endvidere for at skabe en god grobund for det videre interview.

De næste to emner, graden af frivillighed og de unges oplevelser med mægling og mæglerens neutralitet, er primært dannet ud fra den viden der er indhentet om emnet. Ifølge teorien om konfliktmægling er frivillighed og neutralitet væsentlige grundprincipper i mæglingen. Tidligere forskning viser endvidere, at spørgsmålet om frivillighed og neutralitet er vigtige fokusområder. Hertil anses det som vigtigt, at undersøge og indhente de unges oplevelser med deres valgmuligheder for at deltage, heraf graden af frivilligheden i valget. Dette undersøges eksempelvis i følgende spørgsmål: *"Hvad var din første tanke, da du hørte om mægling? og "Hvordan kan det være, du valgte at deltage i mæglingen?"*. Det anses ligeledes som væsentligt, at undersøge de unges oplevelser med mægleren og hans eller hendes neutralitet i sagen. Det undersøges eksempelvis med følgende spørgsmål: *"Hvordan oplevede du mægleren? og "Hvordan kom I frem til en løsning?"*. Udover disse to fokuspunkter i mæglingen, stilles spørgsmålet: *"Hvordan oplevede du mæglingen?"*. Dette stilles for at indfange de unges oplevelser, som ellers ikke er kommet frem og for at bevare en åbenhed over for de unges oplevelser.

Det sidste emne, genopbyggelsen af relationen, er baseret på, at konfliktmægling har til formål at hjælpe parterne med at finde en løsning på det problem eller den konflikt som parterne indgår i. Hertil ønskes det at belyse, hvordan de unge oplever effekten af mæglingen, samt hvordan parternes forhold og indbyrdes konflikt er ændret eller ej. Dette undersøges eksempelvis med følgende spørgsmål: *"Hvordan endte mæglingen?"*. Hertil er det interessant, om der er sket en forskel, samt hvad de unge tænker om dette.

Interviewguide til konfliktmæglerne

I interviewguiden til konfliktmæglerne findes der også fire temaer:

- Konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde
- Graden af frivillighed
- Mæglerens neutralitet
- Genopbyggelsen af de unges relation.

Interviewet indledes også med at indhente informationer om interviewpersonen. På denne måde opnås en større forståelse for den kontekst informanter taler ud fra. Herudover er det omtrent de samme temaer, da det er de samme forskningsspørgsmål som ved de unge, der ønskes belyst. Den væsentligste forskel er ved første tema, der ligeledes omhandler konfliktmægling. Hertil ønskes mæglernes tanker om, hvad mægling er, samt hvad konfliktmæglingen kan bruges til. Herudover er det relevant at undersøge, hvilke problemstillinger eller konflikter de ofte møder i arbejdet, og om nogle konflikter er mere velegnede end andre.

De næste to temaer, graden af frivillighed og mæglernes neutralitet er, som tidligere nævnt, relevant at inddrage og belyse, da tidligere forskning og teorien om mægling anser disse begreber som afgørende i arbejdet med konfliktmægling. Hertil anses det relevant at undersøge mæglernes oplevelser med dette i praksis, og om man kan opfylde disse idealer i hverdagen. Det sidste tema, der omhandler genopbyggelsen af de unges relationen ønskes også belyst af konfliktmæglerne, og hvilken effekt de oplever, at det har overfor de unge.

Refleksioner vedrørende spørgsmålsformuleringen i begge interviewguides ligger hovedsageligt på valget af åbne holdningsspørgsmål, da det er informanternes egne oplevelser, som ønskes belyst. Derudover er der gjort brug af forskellige typer af spørgsmål. De indledende spørgsmål fylder meget, da de kan give spontane beskrivelser af, hvad informanterne har oplevet som væsentligt af det undersøgte fænomen (Kvale & Brinkmann 2009:155). Dette kan for eksempel ses ved dette spørgsmål: *"Du er uddannet konfliktmægler, kan du ikke fortælle lidt om det?"*. Derudover anvendes der også mere direkte spørgsmål senere i interviewet, ved fx *"Er du altid enig i det, der bliver aftalt?"*. Ved hvert tema stilles der endvidere en række underspørgsmål fx ved et opfølgende spørgsmål eller et sonderende spørgsmål som *"Kan du sige noget mere om dette?"*. Målet med dette er, at opnå mere dybdegående besvarelser fra informanterne (Kvale & Brinkmann 2009:155).

Overstående afsnits belyser, hvordan de enkelte interviewguides er udformet efter den indhentede viden om specialets emne og hvilke overvejelser, der ligger til grund for spørgsmålsformuleringen. Det ses yderligere, at specialet har en induktiv tilgang, hvor empirien danner grundlag for undersøgelsens videre analyse. Endeligt ses det, at dette speciale søger at belyse konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde med børn og unge ud fra to perspektiver. Det er de samme temaer og forskningsspørgsmål, som ønskes belyst fra henholdsvis de unge og konfliktmæglerne. Ved

denne måde bliver det muligt at få et mere helhedsorienteret billede og muligheden for at sammenholde de forskellige oplevelser med mægling.

Optagelse og transskribering

Dette speciale anvender lydoptagelse til registrering af undersøgelsens interviews. Dette er også den mest anvendte metode til dokumentation af interviews, da dette giver intervieweren mest frihed, idet der ikke er behov for at tage noter under selve interviewet (Kvale & Brinkmann 2015:236). I dette speciale udføres interviewene også af én mand, hvorfor dette giver størst frihed, da interviewer ikke både skal koncentrere sig om spørgsmål og tage notater. Lydoptagelse giver samtidig mulighed for vende tilbage og høre optagelserne igen og igen.

Dette speciale vil endvidere gøre brug af transskribering. Argumentet for dette valg er, at udskrifter af interviewene skaber overblik over eventuelle mønstre og modsigelser til brug for specialets analyse (Kvale & Brinkmann 2015:238). Selve transskriberingen anses som en fortolkningsproces, hvori den analytiske proces allerede begynder, hvorfor transskriberingen også foretages af intervieweren. Overgangen fra talesprog til skriftsprog kan være forbundet med fortolkningsmæssige problemer, hvorfor det er vigtigt at klargøre, hvordan transskriptionerne er udført. (Kvale & Brinkmann 2015:239). Transskriptionen i dette speciale indeholder følgende:

- Betoning understreges: Det er virkelig en udfordring.
- Fyldord, som øh ømh osv. medtages ikke.
- Tænkepauser illustreres ved: ...

Analysestrategi

Dette speciale anvender kodning og den hermeneutiske meningsfortolkning som analysestrategi. Kodning indebærer, at der knyttes et eller flere nøgleord til et tekstafsnit med henblik på senere at kunne identificere en udtalelse. Specialets valg af kodning som analysestrategi er valgt, da det skaber struktur og overblik over det transskriberede materiale (Kvale & Brinkmann 2009:223).

Kodning kan enten være begrebstyret eller datastyret (Kvale & Brinkmann 2009:224). Dette speciale anvender begge metoder. Den begrebstyrede kodning ses ved, at jeg i forvejen har udviklet koder som frivillighed og neutralitet, som er vigtige fokusområder inden for konfliktmægling. Disse begreber er udviklet i løbet af forskningsprocessen, hvor jeg har rådført mig med eksisterende litteratur på området. Derudover, og som tidligere nævnt, har dette speciale en induktiv tilgang,

hvorfor der ligeledes anvendes datastyret kodning, da de resterende koder er udviklet ved at læse det transskriberede materiale. Analysen styres primært af den indsamlede empiri uden forudindtagne holdninger eller fastlagte teorier til, hvordan empirien skal kodes. Ved valget af at alle koderne ikke udvikles og defineres før foretagelsen af interviews, er det vigtigt, at man får tilstrækkelige beskrivelser af de specifikke fænomener, der undersøges (Kvale & Brinkmann 2009:227). Hertil er der ved de enkelte interviews også spurgt indgående og opfølgende ind til, hvordan informanterne oplever konfliktmægling for at få en fyldestgørende beskrivelse af, hvordan de oplever det undersøgte fænomen, samt muligheden for at besvare problemformuleringen.

Dette speciale undersøger både de unge og mægleres oplevelser med konfliktmægling, hvorfor der foretages en adskilt kodning for henholdsvis de unge og mæglerne. Fælles for begge kodninger er dog, at den første del af kodningsprocessen består af en åben kodning, hvor alt der virker betydningsfuldt bliver kodet. Herefter foretages en identifikation af sammenhænge og mønstre mellem koderne. Derefter foretages en mere fokuseret kodning, hvor den indsamlede empiri bliver kodet igen, hermed fokus rettet mod de sammenhænge, der kom frem i den åbne kodning. I denne del af processen, flytter analysen sig gradvis fra deskriptive til mere teoretiske niveauer, hvor der til sidst sker en mætning af materialet og yderligere kodning ikke giver anledning til nye indsigter (Kvale & Brinkmann 2009:224). Endeligt er temaerne dannet ud fra selve mæglingens faser, så de bliver præsenteret i en kronologisk rækkefølge. Temaerne ved de unges empiri er: Præsentation af konfliktmægling, Deltagelse, og Konfliktmæglingen. Temaerne ved konfliktmæglerne er; Konfliktmægling som metode, Neutraliteten, Frivilligheden i mæglingen og Udfaldet af mæglingen. I kodningsprocessen er det vigtigt at være bevidst om risikoen ved at reducere ens datamængde til relevante enheder, som kan analyseres og beskrives. Koder er ofte korte og umiddelbare og definerer den handling eller oplevelse, der beskrives af informanten. Heri kan det være svært for læseren at følge, hvordan forskeren er kommet fra sin data til sin analyse og i sidste ende resultaterne (Brinkmann 2014:151). I og med, at jeg igennem min kodning udtager korte citater fra det transskriberede materiale, vil spørgsmålet som citatet er udsprunget af medtages eller redegøres for. Citaternes interviewkontekst kan nemlig være ukendt for læseren, hvorfor dette er vigtigt at medtage (Brinkmann 2014:151).

Til sidst vil dette speciale anvende meningsfortolkning, hvor man ifølge Kvale og Brinkmann kan finde frem til meningsstrukturer, der ellers ikke fremtræder umiddelbart i det transskriberede materiale. Her vil der foretages en mere dybere og kritisk fortolkning af informanternes udsagn

(Kvale & Brinkmann 2009:230). Specialet vil anvende den hermeneutiske meningsfortolkning, som beskæftiger sig med mening i tre forskellige fortolkningskontekster. De tre fortolkningskontekster er; *selvforståelse*, som er interviewpersonens egen opfattelse, *kritisk commonsense-forståelse*, som omfatter en bredere forståelsesramme end de unge og mæglerens egen selvforståelse samt en *teoretisk forståelse*, hvilket skal forstås som en teoretisk ramme til fortolkningen af mening med et udsagn (Kvale & Brinkmann 2009:237). Primært vil selvforståelse og den teoretiske forståelse anvendes, da det er interviewpersonernes oplevelser og holdninger, der er i fokus, og at der hertil ønskes en mere sammenhængende og dybere teoretisk forståelse i forhold til informanternes udsagn og oplevelser.

Validitet og reliabilitet

Dette afsnit indeholder overvejelser om specialets design, herunder specialets validitet og reliabilitet. Refleksioner om undersøgelsens kvalitet og generaliserbarhed vil blive præsenteret.

Validitet henviser til sandheden, rigtigheden og styrken af et udsagn. Om metoden undersøger det, den har til formål at undersøge (Kvale & Brinkmann 2015:318). Dette speciale anvender kvalitative interview som metode, hvilket vurderes som den mest anvendelige metode til at indfange, hvordan noget opleves. Kvalitative interview søger netop at indfange informanternes oplevelser, holdninger og forståelser, hvorfor metoden vurderes til at undersøge det, den har til formål at undersøge.

Som det fremgår i afsnittet om sampling, har udvælgelsen af informanterne også indflydelse på specialets validitet. For det første kan de interviewede informanter ikke siges at være repræsentative for den samlede befolkning, hvilket betyder at specialet ikke er eksternt validt. Derimod er der høj grad af intern validitet, eftersom de interviewede unge har deltaget i mægling og mæglerne arbejder og beskæftiger sig med konfliktmægling. Dette gør, at de interviewede informanter anses som pålidelige kilder, og endvidere giver mulighed for at besvare problemformuleringen. I forlængelse af dette, er der dog tvivl om, hvordan udvælgelsen af informanter er foregået. I og med at konfliktmæglerne har sagt ja til at deltage, kan dette påvirke resultaterne. Herunder, om de udtrykker deres egne holdninger og oplevelser, eller om de giver udtryk for det, der forventes af dem. Det vurderes dog, at mæglerne har været åbne for deres egne oplevelser, da de også giver udtryk for nogle af de svære udfordringer, der ligger i arbejdet. I forhold til udvælgelsen af de unge informanter vides det ikke, hvordan udvælgelsen er foregået, om de er valgt af en bestemt årsag eller tilfældigt. Dette medfører, at de unges udsagn kan påvirke specialets konklusioner. Endvidere

består specialets unge informanter kun af to unge, hvorfor mætningen af materialet ikke helt opnås. Specialet kan således kun fortælle om, hvordan to unge informanter oplever mægling i Furesø, hvilket i sig også kan have værdi, da det er inden for et begrænset område og feltet genoprettende praksisser er et område, som mangler at blive belyst yderligere.

Validiteten afhænger ligeledes af forskerens troværdighed og moralske integritet (Kvale & Brinkmann 2015:319). I forbindelse med dette, søger jeg at fortolke empirien så tekstnær som muligt, og ikke lade mig styre af eventuelle fordomme og forforståelser.

Reliabilitet vedrører konsistensen og troværdigheden af en undersøgelses resultater, og om disse kan reproduceres på andre tidspunkter og af andre forskere (Kvale & Brinkmann 2009:271). I forhold til dette speciale, som anvender semistrukturerede interview, hvor alle spørgsmål ikke er fastlagt på forhånd, vil en anden interviewer ikke kunne lave et identisk interview. Reliabiliteten i dette speciale sikres dog ved et transparents metodeafsnit, hvor de enkelte metodevalg ekspliciteres og redegøres for (Bryman 2012:390). Ved denne måde, bliver det muligt for læseren at følge forskningsprocessen fra start til slut.

I forbindelse med casestudiet som metodevalg, findes der ligeledes flere overvejelser, som man skal være bevidste om. Dette speciale læner sig op af det teorifortolkende casestudie, hvorfor valget af teori også har indflydelse på specialets konklusioner. Casestudiers konklusioner er nemlig afhængig af den teori, som anvendes i fortolkningen af de empiriske data (Antoft & Salomonsen 2007:487). Empiri kan derfor fortolkes forskelligt alt efter, hvilken teori der inddrages. Valget af teori i dette speciale er både afhængig af forskningsinteressen og empirien, men tager også højde for at teorierne bevæger sig på et mikro-, meso- og makroniveau. Dette kan være en måde at kvalificere valget af teori (Antoft & Salomonsen 2007:481). Dog er jeg bevidst om, at valget samt fravalget af teori i specialet, påvirker analysen samt konklusionerne.

En anden af de væsentligste kritikker af casestudiet og kvalitativ forskning er, at man ikke kan generalisere på grundlag af en enkelt case (Kvale & Brinkmann 2015:336). Selvom resultaterne af denne undersøgelse vurderes at være overordnet gyldige og pålidelige, kan resultaterne ikke siges at være generaliserbare. Generaliserbarhed drejer sig om, hvorvidt resultater kan overføres til andre subjekter, kontekster og situationer (Kvale & Brinkmann 2015:332). Som tidligere nævnt kan dette ikke siges at gælde for denne undersøgelse, det er dog heller ikke formålet. Formålet med dette casestudie er nemlig ikke at kunne generalisere casene til andre cases, men casestudiet er derimod

valgt for bedre at forstå konfliktmægling i Furesø kommune. Selvom resultaterne i dette speciale ikke er generaliserbare, kan de dog være vejledende for, hvad der kan ske i en anden situation. Dette betegnes som analytisk generalisering, som består af en analyse af lighederne og forskellene mellem to situationer (Kvale & Brinkmann 2015:334). Hertil kan det argumenteres, at tilsvarende konfliktmæglingstilbud i skoleregi vil påvise nogle af de samme resultater, ved brug af samme teoretiske afsæt. Dog kan der stadig være flere forskelle, som kan være afgørende for, hvorvidt specialets resultater kan overføres til andre konfliktmæglingstilbud. Alt afhængig af, hvem modtageren er, kan de vurdere om resultatet kan overføres til en ny situation. Overstående viser, at der er flere udfordringer i arbejde med casestudiet og det kvalitative interview, dog er valget alligevel endt på disse, da de vurderes bedst til besvare specialets problemformulering.

Informantoversigt

Af tabellen fremgår informantens navn, alder og profession.

Informanternes navn	Alder	Profession
Katrine	15år	Elev i folkeskole
Tine	14år	Elev i folkeskole
Kenneth		Lærer, SSP kontaktperson, Konfliktmægler,
Tobias		Lærer, SSP kontaktperson, Konfliktmægler
Mette		Lærer, SSP kontaktperson, Konfliktmægler

Teori

I følgende afsnit præsenteres specialets teoretiske afsæt. De valgte teorier er udvalgt efter selve empiriindsamlingen, og fælles for de udvalgte teorier er, at de kan bidrage til at belyse empirien samt besvare specialets problemformulering. Teoretiske perspektiver inden for social kontrol teorier vil blive præsenteret først. Dette perspektiv inddrages for at belyse den sociale kontrol der sker i Furesøs kommunes tilbud om konfliktmægling. De teoretiske områder inden for social kontrol kan således være med til at belyse spørgsmålet om frivillighed og mæglerens neutralitet i mæglingen.

Efterfølgende præsenteres John Braithwaites teori om shaming. Dette perspektiv inddrages for at belyse mæglerens forklaringer til, hvorfor man anvender konfliktmægling som en del af den kriminalpræventive indsats, samt hvilke fordele og ulemper mægling kan føre med sig. Derudover kan shaming teorien ligeledes bidrage til at belyse de unges oplevelser med mæglingen. Endeligt præsenteres Clifford Shearings perspektiv på samfundsmæssige ændringer i måden at anskue straf, retfærdighed og sikkerhed på. Shearings perspektiv benyttes til at belyse, hvilke tanker der dominerer synet om sikkerhed, retfærdighed, og straf indenfor feltet konfliktmægling.

Social kontrol

Inden for teorier om social kontrol findes der flere forfattere at trække på. Jeg har valgt at trække på flere teorier om social kontrol for at opnå et nuanceret teoretisk felt, der kan belyse den sociale kontrol på forskellige niveauer. Fælles for de udvalgte teorier er dog, at de søger at forklare samme fænomen, nemlig hvordan den sociale kontrol kan afholde individer fra at begå kriminalitet.

Social kontrol opererer på flere niveauer, og jeg vil i følgende afsnit præsentere valgte kontrolteorier samt beskrive, hvorledes social kontrol kan figurere på henholdsvis mikro-, meso- og makroniveau. Herudover tydeliggøres det, hvordan teorierne kan anvendes i et speciale, der omhandler konfliktmægling.

Social Bond Theory

Det første perspektiv er Travis Hirschi's teori om det sociale bånd (1969). Hirschi er en amerikansk kriminolog, som er kendt for sine teorier om selvkontrol og det sociale bånd indenfor ungdomskriminalitet (Bernard 2007). Ifølge Hirschi begår mennesker en kriminel handling, når deres bånd til samfundet er svagt eller ødelagt. Hirschi's tilgang til kriminalitetens årsager har et andet præmis end teorier som sociale læringsteorier, der arbejder ud fra et præmis, der hedder,

hvorfor begår mennesker kriminalitet? Hirschi arbejder derimod ud fra en tilgang, der hedder, hvorfor begår mennesker ikke kriminalitet? Hertil fokuserer han på de faktorer, som afholder mennesker fra at begå kriminalitet, hvor han antager, at der er en sammenhæng mellem en persons sociale bånd, og hvorvidt denne person vil begå en kriminel handling. I den antagelse ligger, at alle individer er motiveret og drevet til at begå kriminalitet, men det er det sociale bånd, som bremser individernes motivation (Hirschi 1969:231). Hirschi opdeler det sociale bånd i fire elementer, henholdsvis: Tilknytning (Attachment), Forpligtigelse (Commitment), Involvering (Involvement), Tro (Belief). Følgende definitioner tager udgangspunkt i de unges liv.

Tilknytning: Unge kan have tilknytninger til personer i deres liv, herunder familie, kammerater og lærere, hvor forholdet til forældrene anses som det mest afgørende og betydningsfulde. Denne tilknytning indebærer en følelsesmæssig relation, og når disse tilknytninger eksisterer, vil unge være mere betænkelige overfor, hvad andre tænker om dem, hvis de begår en kriminel handling. Unge vil derfor afholde sig fra at begå en kriminel handling, når muligheden for dette opstår, da de er bekymret for at sådan en handling vil forårsage skuffelse eller bryde forholdet til disse personer. Ifølge Hirschi er denne tilknytning især vigtig igennem teenageårene, da unge tilbringer meget tid uden deres forældres opsyn. Forældrene kan derfor ikke udøve direkte kontrol, men indirekte kontrol, hvor unge tager deres forældres forventninger til deres adfærd i betragtning. Når unges tilknytninger er stærke, vil unge derfor fra stå fristelsen til at begå en kriminel handling (Hirschi 1969:229).

Forpligtigelse: Ifølge Hirschi kan de unges forpligtigelser fraholde dem fra at indgå i kriminelle aktiviteter. Unge som klarer sig godt i skolen, og som har gode fremtidsudsigter er mindre villige til at indgå i handlinger som kan bringe deres fremtid i fare. Unge som ikke har investeret og forpligtiget sig i konventionelle aktiviteter, er derfor mere villige til at sætte deres fremtid på spil, da de ikke har ligeså meget at tabe (Hirschi 1969:229).

Involvering: I forlængelse af ovenstående, påstår Hirschi, at konventionelle aktiviteter fremmer kontrol. Når unge deltager i konventionelle aktiviteter, efterlader det meget lidt tid til at indgå i kriminelle handlinger. Jo mere involverede unge er i disse aktiviteter, jo mere udsat for kontrol er de også (Hirschi 1969:229).

Tro: Dette sidste element omhandler de unges tro på og overbevisning om, at de skal overholde normerne og værdierne i et samfund. Hvis de unge er under denne overbevisning, er de mindre tilbøjelige til at bryde dem (Hirschi 1969:229).

Disse fire elementer af det sociale bånd kan modvirke kriminel adfærd, både hver for sig og i kombination. I hvilket omfang mennesker begår sig i kriminalitet afhænger derfor af graden af det sociale bånd. Tesen er, at jo stærkere ens sociale bånd er, jo mindre tilbøjelig er en person til at begå en kriminel handling. Det kan derfor siges, at det sociale bånd fungerer som en social kontrol. Uden disse former for kontrol er en person fri til at begå kriminelle handlinger. Påstanden er derfor, at det er den sociale kontrol, som afholder personer fra at begå kriminalitet (Hirschi 1969:229). Teorien om det sociale bånd inddrages for at belyse de unges forklaringer til, hvorfor de vælger at deltage i konfliktmægling. Oprindeligt handler denne teori om, hvilke elementer der afholder mennesker fra at begå kriminalitet. I konfliktmægling har de unge ikke nødvendigvis begået kriminalitet, men de befinder sig i en konflikt, som typisk ønskes stoppes eller løst. Ved at de unge deltager i konfliktmægling, kan det antages, at de unge har et ønske om at stoppe konflikten og den afvigende adfærd. Herved kan der trækkes paralleller til Hirschis teori om det sociale bånd, og hvad det er, der gør, at de unge gerne vil deltage, samt hvilke elementer de unge giver som årsager til, hvorfor de synes konfliktmægling er en god ide.

Social kontrol

Det andet perspektiv er Flemming Balvigs teori om social kontrol (1995). Balvig er professor i rettssociolog og kriminologi, og har i mange år forsket inden for disse områder (Københavns universitet 2017). Ifølge Balvig kan social kontrol defineres som noget der omfatter alle foranstaltninger og forholdsregler, som hindrer eller søger at hindre, at afvigende adfærd og konflikter opstår, og/eller som sigter på tilbageføring af afvigende adfærd og konflikter til adfærd, som er i overensstemmelse med dominerende værdi- og normsystemer (Balvig 1999:77). I denne definition af social kontrol findes der to grundlæggende former for social kontrol, hvoraf den første er præventiv kontrol, som sigter mod at forhindre eller forebygge afvigelser som kriminelle handlinger. Den anden form for social kontrol, kalder Balvig for reaktiv kontrol, som sigter på at bringe afvigelsen til ophør, efter den har fundet sted (Balvig 1999:77).

Herudover sonderer Balvig mellem formel og uformel social kontrol, hvor forskellen ligger i, hvordan kontrollen udøves. Den uformelle kontrol udøves af den almindelige borger herunder

forældre, søskende, venner osv. Disse personer er en del af dagligdagen og kontrollen kan ske ved ros, bebrejdelser, øjekast, panderynken osv. Den formelle sociale kontrol er derimod specialiseret og udøves af forskellige kontrollanter som politi, lærere, pædagoger osv. En anden forskel ved disse to former for kontrol er, at selve kontrollen ofte er hovedformålet ved den formelle kontrol, hvorimod kontrollen ofte er indlejret ved den uformelle kontrol og ikke samværets primære formål (Balvig 1999:79). Et vigtigt element er heri, hvor effektive de to kontrolformer er i forhold til hinanden. Herved argumenterer Balvig, at formel kontrol har en ringe mulighed for at fremstå legitim, hvis ikke den understøttes af den uformelle sociale kontrol. Den uformelle social kontrol kan også i visse omstændigheder stå alene og fungere som alternativ til formel social kontrol, hvorimod den formelle kontrol næppe kan stå alene (Balvig 1999:80). I dette ligger der en antagelse om, at andres forventninger til ens adfærd er afgørende for, hvordan vi opfører os. Den sociale kontrol er blevet automatisk. Andres forventninger er blevet indgroet og blevet ens dagligdagsvaner. Det er først ved modstridende forventninger, at man tvinges til at tænke over, hvad man foretager sig (Balvig 1999:80).

Overordnet set udøves disse kontrolformer forskelligt og kan variere i effektivitet. Den uformelle primære sociale kontrol er stærkere og kraftigere. Denne kontrol udøves af personer, der kender hinanden godt, hvor der ofte er en langvarig relation. Her har man en dybere relation til hinanden end ved den uformelle sekundære. Man har derfor mere at tabe, fx venskaber og fordømmelsen varer derfor også længere tid, fordi det er personer man omgås. Den sekundære uformelle kontrol, findes der en minimal eller ingen relation mellem personerne, men kontrollen kan stadig være effektiv ved, at der blot er en tilstedeværelse af andre frem for ingen tilstedeværelse af mennesker. Et andet perspektiv på dette er, at der kan være et følelsesmæssigt og moralsk aspekt ved den primære uformelle kontrol, hvor det rationelle aspekt spiller en større rolle ved den sekundære uformelle kontrol (Balvig 1999:85).

I arbejdet med social kontrol, påpeger Balvig, at risikoen for kontraproduktivitet er tilstede. Kontraproduktivitet betyder, at virkningerne er de modsatte af de tilsigtede (Balvig 1999:117). At forsøge at reducere kriminalitet med forskellige former for social kontrol kan altså resultere i, at virkninger bliver negative i stedet for de tilsigtede positive virkninger. I arbejdet med social kontrol er der derfor flere opmærksomhedspunkter at have in mente. Det er for eksempel risikoen for problemforstærkning eller skabelse af nye problemer, hvis den sociale kontrol fører til en stemping af lovovertræderen. Der er altså en risiko for, at lovovertræderen begynder at se sig selv som

kriminell, hvis andre ser ham som kriminell. Det kan også være risikoen for en passivering af sociale problemer eller en usynliggørelse af sociale problemer. Herudover kan der også være en risiko for konfliktskyveri, som Nils Christie også omtaler i sin artikel *Conflict as Property*, hvor de der udøver kontrollen overtager konflikten fra de involverede parter. Det kan også være, at der bliver skabt et falsk billede af, at der bliver gjort noget (Balvig 1999:118).

Balvigs teori og perspektiv på social kontrol er valgt, da den giver en bred definition af social kontrol, som ellers ofte kan blive ligestillet med politi og straf. Empirien viser nemlig, at der foregår en form for social kontrol fra henholdsvis familien, vennerne, lærerne og skolen, der ønsker at løse eller stoppe konflikten. Balvigs begreber om formel og uformel kontrol, samt primær og sekundær uformel kontrol, kan være med til at belyse, hvorfor de unge ønsker at deltage i konfliktmægling. Mæglerne giver ligeledes udtryk for nogle af de negative sider som mægling kan føre med sig, hvis konfliktmægling ikke udføres efter teoriens anvisninger. Herved kan Balvigs italesættelse af socialkontrollens kontraproduktive sider være med til at belyse disse utilsigtede følger.

The Responsibilization Strategy

Det sidste perspektiv som inddrages indenfor social kontrol teori er David Garlands begreb om the *responsibilization strategy* samt hans beskrivelser af kontrolpolitikens ændringer (1996). I sin artikel "*The Limits of the Sovereign State – Strategies in Crime Control in Contemporary Society*" beskriver Garland, hvordan stærke regimer som England og USA's politik om kriminalitetskontrol har ændret sig igennem tiderne, hvor der nu eksisterer en modstridende og dualistisk kriminologi. Garland forsøger derved at beskrive, hvad denne omskiftelige politik medfører af strategier inden for kriminalitetskontrol, hvorunder the *responsibilization strategy* figurerer.

I artiklen påpeger Garland, at truslen om kriminalitet er blevet normal og en del af hverdagen, og hvordan kriminalitet er blevet en dagligdagsrisiko, som skal vurderes. I forlængelse af dette, er Garland ikke interesseret i årsagerne til den høje kriminalitetsrate eller normaliteten i det, men hvordan staten og andre aktører reagerer på denne forandring. Garlands påstand er, at denne normalitet har forskyldt en masse ændringer i det officielle syn på kriminalitet, statens modhandlinger til kriminalitet og i strukturingen af *criminal justice* organisationer (Garland 1996:446). Disse ændringer består blandt andet af en bekymring om staten og dens institutioner og disses effektivitet til at kontrollere kriminalitet. Denne bekymring samt normaliteten i de høje

kriminalitetsrater har blandt andet forskyldt en brydning med myten, som Garland kalder *the myth of sovereign crime control*, som angiver at staten er i stand til at sørge for sikkerheden inden for landets grænser. Staten befinder sig dermed i en situation, hvor de må erkende at de ikke længere er i stand til at styre kriminalitetskontrollen, men samtidig heller ikke kan trække sig. Konsekvensen heraf er, at der ses en ambivalent politik i kriminalitetskontrollen (Garland 1969:448-449).

På den ene side har især vægten på hårdheden i straffene været karakteriserende i de to landes kontrolpolitik. Garland hævder herved, at stærke regimer ikke har behov for at være afhængig af strenge straffe for at kontrollere kriminalitet. Strenge straffe kan være et symbol på styrke, men burde i stedet blive fortolket som et symptom på en svag regering og utilstrækkelig kontrol (1969:445). Denne nye situation har dog gjort, at staten har indtaget en straffende position, hvor hårde straffe anvendes som tegn på statens magt og for at undertrykke enhver erkendelse af statens manglende evne til at kontrollere kriminalitet. Statens straffende strategi kan give et billede af, at noget bliver gjort, hvilket kan være fordelagtigt, da det ofte giver folkelig opbakning (Garland 1969:460).

Derudover vinder ideen om bedre håndtering af risiko og ressourcer, redueringen af frygt og større fokus på støtte til ofrene for kriminelle handlinger. Disse nye idéer ses også som en ny form for styring af kriminalitet (Garland 1969:448). I blandt disse nye former for styring er blandt andet *the new criminologies of everyday life*, som er sprunget frem siden 1970'erne. Denne nye form for styring bygger på teorier som Rational Choice og Routine Activity, som arbejder ud fra et præmis om, at kriminalitet er en normal del af samfundet. Kriminalitet ses ikke længere som en individuel afvigelse, men nærmere som normal social adfærd og som en risiko, der skal vurderes eller som et uheld, der skal undgås. Denne nye tankegang ses ofte i programmer som er tilrettet organisationer, institutioner og individer i civilsamfundet, hvor målgruppen derfor ofte er adresseret mod potentielle situationer, hvor kriminel adfærd kan opstå og ikke er direkte adresseret mod individuelle forbrydere. Formålet er, at indlejre kontrol i den sociale adfærd mellem mennesker og ikke igennem afskrækkende straffe. Ved denne strategi er staten ikke længere den primære forsørger af kontrol (Garland 1969:451).

En anden form for styring kan ses i forlængelse af overstående og kaldes the responsabilization strategy eller ansvarlighedsstrategien. Denne strategi søger heller ikke at kontrollere kriminalitet direkte igennem statslige organisationer, men søger derimod at kontrollere kriminalitet indirekte igennem ikkestatslige aktører. Dette er essensen af den nye form for kriminalitetsforebyggelse

(Garland 1969:452). Strategien bygger på begreber som partnerskab, tværfagligt samarbejde, aktivering af lokale samfund, skabelse af aktive borgere og hjælp til selvhjælp. Arbejdet består i at uddele ansvaret for det kriminalpræventive arbejde til ikke statslige aktører for at sikre og kontrollere, at folk opfører sig passende (Garland 1969:452). Ansvarlighedsstrategien involverer et antal af nye teknikker og metoder, hvorigennem staten søger at fremkalde bestemte handlinger eller indsatser, der enten søger at stimulerer nye former for adfærd eller at stoppe etablerede vaner. Første skridt herimod er at identificere mennesker eller organisationer, som har kompetencerne til at reducere kriminelle muligheder effektivt samt vurdere, om de har et ansvar eller ej, og om ansvaret kan blive håndhævet. Et eksempel herpå er offentlige kampagner, der søger at ændre praksis ved en massiv mediedækning, som skal øge bevidstheden hos potentielle ofre eller lovovertrædere. Et andet eksempel kan være projekter, der skal forebygge kriminalitet ved at etablere tværfaglige samarbejder og strukturer. Et vigtigt element er dog, at disse nye kontrolstrategier ikke skal ses som en overtagelse af statslige funktioner, men snarere som et forsøg på styring fra en distance, hvilket repræsenterer en ny form for magtudøvelse (Garland 1969:454).

Garland tilføjer dog, at selvom der ses en ændring i kriminalitetskontrollen, så er disse nye strategier ikke de mest dominerende inden for straffesystemet, hvor indespærring og fængsling også er i udbredelse. Disse strategier for kriminalitetskontrol udgør dog en modstridende dobbelthed (Garland 1969:450). Dette ses også i begrebet om dualistisk kriminologi, hvor han opstiller begreberne *criminology of the self* og *criminology of the other*. I kriminologien af andre fremstilles den kriminelle som farlig, hvor skildringen ofte består af arketyper og frygt i stedet for analyser og videnskabelige undersøgelser. Lovovertræderen anses som en fjende, der skal fjernes og sættes i fængsel for at beskytte befolkningen. I kriminologien af selvet fremstilles lovovertræderen som en rationel opportunist, der ikke er meget anderledes end ofrene. Denne påberåber sig at rutinegøre kriminalitet, mindske frygt og fremme det forebyggende arbejde i stedet for at dæmonisere de kriminelle og ophidse frygt for at fremme støtten til hårdere straffe (Garland 1969:461).

Garlands teori om kriminalitetskontrol er altså tostrengt, hvor ansvarlighedsstrategien ses på den ene side og den straffende strategi på den anden side. Staten har ansvaret for at straffe, hvor dette igen bliver et symbol på styrke og autoritet, men ansvaret for kriminalitetskontrollen bliver mere og mere placeret uden for statens ansvar.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at denne artikel er af ældre karakter og skrevet i en kontekst, hvor kriminalitetsraterne er høje. Selvom kriminalitetsrater i Danmark anses for lave, kan nogle af

ændringerne og begreberne godt overføres til en dansk kontekst. Først og fremmest kan det antages, at SSP arbejdet er identificeret som at have potentiale og kompetence til at forebygge kriminalitet, hvilket ses igennem §115 i serviceloven, der eksplicit angiver deres kompetence. Garlands syn på disse ændringer i kontrolpolitikken er derfor valgt til at belyse empirien, da flere af informanternes fortællinger om konfliktmægling kan paralleliseres til denne form for social kontrol. Herudover kan Garlands perspektiv på de nye kontrolstrategier, herunder begreberne partnerskab, tværfagligt samarbejde, skabelse af aktive borgere og hjælp til selvhjælp ligeledes belyse mæglernes og de unges fortællinger om konfliktmægling.

Disse nævnte perspektiver inden for social kontrol kan belyse, hvordan man kan forstå forebyggelse inden for SSP arbejdet på flere forskellige niveauer. Jeg vil til sidst kort understrege deres relevans og brugbarhed i forhold til analysen. Det første perspektiv om det sociale bånd anvendes til at belyse den sociale kontrol, der sker på et individniveau. I det andet perspektiv om Balvigs perspektiver på social kontrol flyttes fokus til, hvordan kontrollen figurerer mellem elever, forældre og lærere, samt hvilke utilsigtede konsekvenser kontrollen kan medføre. Endeligt opererer Garlands perspektiv på samfundsstrukturelle ændringer i kontrolpolitikken derimod på et makroniveau. I specialet benyttes dette perspektiv til at belyse den sociale kontrol på et samfundsniveau.

Shaming Theory

Shaming teorien af John Braithwaite vil i foreliggende analyse anvendes til at belyse konfliktmæglernes syn på, hvorfor man vælger at anvende konfliktmægling som metode, samt hvilke fordele dette medbringer. Teorien er også valgt, da den kan belyse de unges oplevelser med mæglingen.

Overordnet set, tager Braithwaites teori om shaming udgangspunkt i flere kriminologiske teorier, herunder stemplingsteorien, kontrolteorien og social læringsteorien. Han argumenterer for, at alle disse teorier kan forenes, hvis de blot medtænker begrebet og tankerne om reintegrerende skam (Braithwaite 1989:5). Braithwaites teori søger både at forklare, hvorfor nogle samfund har højere kriminalitetsrater end andre, samt hvorfor nogle individer er mere tilbøjelige til at begå en kriminel handling end andre. Hans centrale tese er, at kriminaliteten stiger, når skammen er stigmatiserende og omvendt, at kriminaliteten falder, når skammen er reintegrerende (Braithwaite 1989:98). Nøglen til kriminalitetskontrol i dette perspektiv er derfor samfundet og individernes forpligtigelser til reintegrerende skam. Hovedessensen i teorien opererer også omkring begrebet shame/skam. Skam

defineres som alle sociale processer, der involverer en misbilligelse, hvor der er en intention om at fremkalde anger hos den person som bliver skamgjort eller en intention om at fremkalde fordømmelse fra andre, som bliver bevidste om skamgørelsen (Braithwaite 1989:100).

Herudover sonderes der mellem stigmatiserende skam og reintegrerende skam. Påstanden om, at en stempling af kriminelle gør ting værre, anser Braithwaite som både rigtig og forkert. Det er derimod spørgsmålet om, hvorvidt stemplingen eller skammen er stigmatiserende eller reintegrerende, der afgør, om det er rigtigt eller forkert. Skammen er nødvendigt for den sociale kontrol, men det vigtige er, at skammen fordømmer den kriminelle handling frem for den afvigende selv (Braithwaite 1989:101). Heri læner teorien sig op af stemplingsteorien, hvor ens identitet påvirkes af, hvordan andre mennesker opfatter os, da vores identitet er et socialt anliggende. Hvis andre derfor begynder at opfatte en som kriminel, kan resultatet blive, at man selv begynder at opfatte sig som kriminel. Reintegrerende skam er derfor skam, der er efterfulgt af forsøg på at reintegrere lovovertræderen tilbage til samfundet igennem tilgivelse. En vigtig pointe er, at skam og reintegration ikke forekommer samtidigt, men forekommer sekventiel. For at opnå det mest effektive resultat, skal reintegrationen ske inden afvigelsen bliver den fremtrædende status (Braithwaite 1989:101).

Ifølge Braithwaite er de bedste eksempler på reintegrerende skam, kærlige familier. Familielivet lærer os, at skam og straf godt kan gå hånd i hånd samtidig med, at man bevarer en respektfuld tone. I dette ligger to antagelser, at familier er de bedste til at udøve social kontrol, og at de familier, som ikke er reintegrerende i deres straf, de har ikke lært at straffe inden for et kontinuum af kærlighed. De er endvidere også dem, som ikke har lært at socialisere deres børn. Familier som derimod har en opdragelse, der sammenfatter kontrol med omsorg og opmuntring, vil også være mere sandsynlige til at opnå en bedre kontrol af afvigende adfærd end familier som udelukkende har en autoritær eller laissez-faire opdragelse (Braithwaite 1989:56).

Stigmatiserende skam er derimod tiltag, som ikke reintegrerer lovovertræderen tilbage til samfundet, og hvor lovovertræderen anses og behandles som en udstødt. Teorien antager, at konsekvensen af sådan en stigmatisering kan forårsage en attraktion til kriminelle subkulturer, der giver lovovertræderen mulighed for at afvise skammen og samtidig bevare en form for selvrespekt. Skam kan derfor være kontraproduktiv, hvis skammen er stigmatiserende og skubber individer længere ind i kriminelle levebaner. Omvendt kan konsekvensen af reintegrerende skam være, at kriminelle subkulturer forekommer mindre attraktive (Braithwaite 1989:100). Skam anses derfor at

være det mest brugbare våben inden for social kontrol med mindre, at det bevæger sig over i stigmatisering.

Herudover arbejder Braithwaite både på micro- og makrostrukturer i sin teori, hvor han opererer med begreber som *interdependency* og *communitarianism*. På individniveau opererer han med begrebet *interdependency*. Dette indebærer, at individer indgår i indbyrdes afhængighedsforhold, og i hvilken grad individer involverer sig i netværk, hvori de er afhængige af andre til at opnå et bestemt mål og omvendt. Ifølge Braithwaite er dette begreb tilsvarende begreberne tilknytning og forpligtigelse, som tidligere er nævnt i teorien om det sociale bånd (Braithwaite 1989:100). *Communitarianism* er derimod et begreb, der opererer på samfundsniveau. Begrebet indebærer, at i lokale samfund er individer tæt forbundet i gensidige afhængighedsforhold, som bygger på indbyrdes hjælp og tillid. Forskellen på disse to begreber kan også ses som, at *interdependency* er en betingelse for individer, hvor *communitarianism* er en betingelse for et samfund (Braithwaite 1989:100). Disse to begreber spiller en væsentlig rolle i forhold til, hvor modtagelige individer er overfor skammen, og hvor udbredt reintegrerende skam er i samfundet. Teorien antager, at mennesker er mere modtagelige over for skammen, når de er involveret i gensidige afhængighedsforhold, og samfund som i højere grad er lokale, der vil skam også være mere udbredt. For eksempel vil individer, som ikke indgår i gensidige afhængighedsforhold ofte være beskyttet eller isoleret overfor skammen fra deres kriminelle handling. Hovedpunktet i denne teori omhandler derfor effektiviteten af den reintegrerende skam.

Ifølge Braithwaite er reintegrerende skam den bedste metode til at forebygge kriminalitet. Han argumenterer blandt andet for, at skam er mere afskrækkende end formel straf, da den er administreret af personer, som er vigtige for os. Det sociale aspekt anses som vigtigere end hårdheden i straffen (Braithwaite 1989:55). Formel straf kan fremkalde skam. Braithwaite argumenterer dog for, at der kan være stor forskel i samfundet på, hvilken grad formel straf indeholder skam, og ikke kun søger at tildele straf og smerte. Skam søger derimod, ulig ren formel straf, at moralisere lovovertræderen (Braithwaite 1989:100). Skammen anses som en social proces, der opbygger vores samvittighed igennem vores gensidige relationer. Vores samvittighed vil derfor afholde os fra at begå en kriminel handling. Stigmatiserende skam kan derimod ødelægge tilknytninger til de personer, som senere skal udøve skam og forebygge kriminel adfærd. I forlængelse af dette antager teorien, at formel straf er det mest impotente våben inden for social kontrol, eftersom det er en nedværdigende proces, der indeholder maksimale muligheder for stigmatisering (Braithwaite 1989: 269).

Denne teori er valgt, da teorien indeholder klare analytiske begreber, som kan belyse skammen i konfliktmæglingen. Braithwaites begreber om reintegrerende skam og stigmatiserende skam kan belyse de kriminalpræventive fordele og ulemper ved mæglingen. Begrebet interdependency vurderes som relevante til at belyse, hvorfor de unge vælger at deltage i mægling.

Punishment and the Changing Face of the Governance

I følgende afsnit præsenteres Clifford Shearings perspektiv på, hvordan måden at anskue sikkerhed, straf og retfærdighed har ændret sig til at indebære en mere risikofokuseret logik. I specialet benyttes Shearings perspektiv til at belyse, hvilke tanker der dominerer synet på sikkerhed, retfærdighed og straf indenfor feltet konfliktmægling i Furesø kommune.

I artiklen "*Punishment and the Changing Face of the Governance*" (2001), beskriver Shearing, hvordan samfundet har ændret sig i måden at anskue sikkerhed og retfærdighed på, og hvordan måden at anvende straf som en kontrollerende strategi ændrer sig. Shearing opererer med begrebet *governance of security*, der defineres som tiltag, der har til hensigt at skabe rum og plads, hvor mennesker kan leve, arbejde og lege sikkert. Shearing læner sig her op af Foucaults begreb *governance*, som betegner tiltag, der guider og dirigerer personers adfærd (Shearing 2001:203).

Shearing argumenterer for, at der igennem de sidste to årtier forekommer en risikologik i statens institutioner, der fundamentalt ændrer synet på strafferet. Risikologikken ses endvidere i måden straf anvendes som et kontrolapparat. Ifølge Shearing er to pointer relevante i disse antagelser. Først og fremmest har risikologikken ikke ført til en opgivelse af andre måder at tænke regulerende strategier. Tværtimod bliver disse omformet og tilpasset en risikofokuseret logik. Som eksempel anses fængslet som den bedste måde at reducere kriminalitet ved at indespærre de kriminelle, som førhen ellers ofte blev anvendt i en afskrækkelses- og fordømmende logik (Shearing 2001:212). Fængslet får altså en ny mening og funktion i lyset af risikologikken. Den anden pointe er, at risikologikken har medført netværk og samarbejde, der både inkluderer statslige og ikke statslige institutioner og ressourcer. Disse samarbejder giver staten mulighed for at indplante risikostrategier udenfor statens kontrolsfære, således at ikkestatslige aktører bliver medproducenter af offentlig sikkerhed. Disse samarbejder muliggør ligeledes, at staten kan styre fra en distance (Shearing 2001:212).

I Shearings analyse forsøger han at skildre fremtiden, som ifølge ham kun er begyndt at tage form imod en stadig dominerende fortid. Dette gør han ved at opstille tre forskellige historier, som illustrerer modsættende måder at tænke straf og retfærdighed på. Den første historie har fokus på fortiden, hvor voldelig straf anvendes som instrument til at gøre bod på den skade og smerte som lovovertrædelsen har medført. I denne historie er det et øje for et øje og en tand for en tand, der præger tilgangen til straf og retfærdighed. Straffen i denne historie illustrerer også, at den både kan regulere fortiden og fremtiden. Den kan gøre bod for fortiden og den kan forhindre fremtidige lovovertrædelser (Shearing 2001:204). Den anden historie illustrerer derimod et helt andet fokus, og anser fortiden som noget der ikke skal tages op. Fokusset er på fremtiden, hvor man søger at reducere muligheden for at lovovertrædelsen sker igen. Fordømmelsen og straffen anses som kontraproduktiv, der vil gøre fremtiden værre og ikke bedre. Denne historie illustrerer en anden logik, hvor der ikke er et behov for gengældelse. I denne historie ses en mere pragmatisk tilgang frem for den tidligere histories gengældelsestilgang (Shearing 2001:204).

Den tredje historie er af John Braithwaite og omhandler de karakteristiske træk ved Restorative Justice. I denne historie søges det at genoprette relationer uden at ty til eksklusion og stigmatisering. I dette eksempel spiller både fortiden og fremtiden et vigtigt element. Historien læner sig derfor både op af historie 1 og 2, hvor fortiden anses som et vigtigt element, men der eksisterer ikke et behov for gengældelse. Shearing argumenterer for, at denne nye tilgang, Restorative Justice, er forenelig med risikologikken (Shearing 2001:215). Restorative Justice giver et moralsk aspekt som komplimenterer den instrumentelle logik i risikotankegangen. Dette giver mulighed for at udvikle en tilgang der sammenholder den symbolsk fortidsorienteret tilgang med den instrumentelle fremtidsorienteret logik i risikohåndteringen. Denne forbindelse er dog ofte overset af det fokus og den opmærksomhed, som mæglerne adresserer skamgørelsen. Integrationen af disse to tilgange foretages derfor ikke ofte, men mæglingen leder derimod ofte til, at det lokale samfund overvåger og kontrollerer fremtidig adfærd (Shearing 2001:215).

Med Shearings tre historier anskuer han forskellige måder at se straf, retfærdighed og sikkerhed på. Han argumenterer for, at der er sket en ændring, hvor gengældelses- og straffeparadigmet førhen var fremtræden, ses nu også en tilgang der kaldes Restorative Justice. Der er dog stadig nogle som bevarer en tilknytning til det straffende eller det gengældende paradigme. Hertil anslår Shearing, at folk er mest komfortable med regulerende strategier, som både har en symbolsk og adfærdsændrende kontrol. Straf har netop dette, hvorfor den ikke lader sig slå ned og stadig

dominerer i samfundet. Shearing foreslår dog, at en blanding af Restorative Justice og risikologik er en bedre måde at opnå dette. Restorative Justice kan nemlig tilvejebringe en folkelig tilfredshed og de individuelle kvalifikationer, som er en af manglerne i risikologikken. Shearing er dog i tvivl om, hvorvidt denne integration kan ske indenfor rammerne af formel strafferet, hvorimod integrationen anses mere sandsynlig udenfor rammene af formel strafferet (Shearing 2001:216).

I dette speciale, anvendes Shearings perspektiv til at belyse mæglerens oplevelser med forældrene og lærerne, og deres syn på konfliktmægling. Herunder hvilke tanker, der dominerer de forskelliges syn på begreberne straf, retfærdighed og sikkerhed i feltet af konfliktmægling. I dette kan der trækkes paralleller til Shearings tre historier, samt hvilke paradigmer og logikker, der er i spil, og hvordan disse syn påvirker mæglingen.

Teoretisk opsamling

Overstående afsnit giver en præsentation af specialets teoretiske ramme. De udvalgte teorier benyttes til at belyse, hvordan de unge samt mæglerne oplever konfliktmægling i Furesø kommune. De udvalgte teorier og begreber indenfor social kontrolteoriene anvendes til forklaring af, hvordan henholdsvis effektiv og ineffektiv social kontrol på forskellige niveauer opererer i konfliktmæglingen samt påvirker de unges beslutninger til at deltage i konfliktmægling. Shaming teorien anvendes til at belyse skammen i konfliktmæglingen, men også de kriminalpræventive fordele og ulemper ved mæglingen. I shaming teorien genfindes der ligeledes et kontrolaspekt, hvor begrebet interdependency også inddrages til at belyse de unges oplevelser. Shearings perspektiv anvendes til at belyse mæglerens oplevelser med forældrene og lærerne og deres syn på konfliktmægling. Både Garland og Shearing påpeger begge, at der ses en risikopræget tilgang i arbejdet med kriminalitetskontrol. De arbejder endvidere også begge med begrebet styring fra en distance, hvor staten søger at indlejre kontrol udenfor statens sfære. Begge perspektiver er dog inddraget selvom Shearing og Garland italesætter nogle af de samme ændringer. Garlands perspektiv anvendes til at belyse den sociale kontrol, som figurerer på et makroniveau, hvorimod Shearings perspektiv anvendes til at belyse, hvordan straf og retfærdighed anskues, og hvilke tanker der dominerer disse.

Overordnet giver den teoretiske ramme mig mulighed for at forholde mig analytisk og kritisk til Furesø kommunes tilbud om konfliktmægling. Med specialets induktive tilgang in mente er ønsket

ikke at teste teoriernes gyldighed, men de fungerer som inspiration til at skabe mønstre og sammenhænge i det empiriske materiale.

Analyse

I følgende afsnit præsenteres specialets analyse. Analysen vil være opdelt i to analysedele, hvor analysedel I vil have fokus på de unges oplevelser med konfliktmægling, og analysedel II vil have fokus på mæglernes oplevelser med konfliktmægling. Hver analysedel vil have en temacentreret tilgang, hvor informanternes udsagn om et givent tema vil blive præsenteret og sammenlignet. Således vil de empiriske fund, som er relevante i forhold til at besvare specialets problemformulering blive fremstillet. Specialets teoretiske ramme vil inddrages i analysen for at belyse informanternes oplevelser og fortællinger.

Analysedel I: De unge informanter

Følgende analyse vil belyse, hvordan de unge informanter oplever at deltage i en konfliktmægling i Furesø kommune. Informanterne er Katrine på 15år og Tine på 14 år. De har begge været uvenner med en veninde, hvor det har udviklet sig til voldelig adfærd. Afsnittet er opdelt i temaer, som er konstrueret på baggrund af informanternes udsagn i forhold til mæglingens kronologiske faser. Disse temaer bidrager til at belyse de unges oplevelser med mægling.

Præsentation af konfliktmægling

Empirien viser, at tilbuddet om konfliktmægling bliver præsenteret af de professionelle. I Katrines tilfælde er det hendes skolelærer og SSP konsulenten i Furesø kommune, som henvender sig og præsenterer tilbuddet om konfliktmægling. I deres præsentation af mæglingen fortæller de, hvorfor det kan være en god ide at deltage. Katrine fortæller:

”Jo altså, det startede med at SSP konsulenten ringede til mig og skulle vide, om jeg havde lyst til at komme til sådan et møde, hvor jeg kunne få hjælp til sådan, fordi mig og min veninde havde været uvenner, og hvor vi så kunne få hjælp til at blive gode venner igen” (Katrine:1).

”Jeg talte med min lærer, fordi min lærer fik det åbenbart også at vide, og tog sådan over til mig og spurgte, hvad jeg ville gøre ved det... Han sagde, at det kunne være bedst at kunne snakke om det, at jeg kunne komme derover og så kunne jeg prøve, hvordan det er, at det kunne hjælpe hende og mig rigtig meget i det” (Katrine:2-3).

Citaterne viser, at flere professionelle henvender sig og taler med Katrine om, hvad der er sket mellem hende og hendes veninde, og om hvad der skal gøres ved det. De foreslår begge, at konfliktmægling kan være med til at løse deres konflikt, så de begge to ikke går rundt og frygter hinanden (Katrine, s. 2). I Tines tilfælde er det SSP læreren, som henvender sig (Tine:1). Tine fortæller:

”Han sagde, at det var noget, hvor vi kunne sidde og snakke sammen, med en voksen, der sad og hjalp os, sådan der og hørte historien fra hver sin side... så vi ikke havde flere konflikter” (Tine:2)

Med udgangspunkt i ovenstående citater kan der derfor argumenteres for, at de professionelles holdning er, at det bedste ville være at få løst deres konflikt. Derudover kan de professionelles henvendelser til de unge ses som et forsøg på social kontrol. Med inddragelse af Balvigs teori om social kontrol, kan deres tilbud siges at sigte på en tilbageføring af afvigende adfærd til en adfærd, som er i overensstemmelse med dominerende værdi- og normsystemer (Balvig 1999:77). Der kan derfor argumenteres for, at de professionelles tilbud og ønske om at løse de unges konflikt, er et eksempel på social kontrol. Hvordan dette opfattes af Katrine og Tine, og om de unge tager de professionelles holdninger i betragtning, kan afhænge af deres tilknytning og relation til skolelæreren og SSP læreren. Heraf vil en stærk relation til disse forårsage, at de unge har mere at tabe, og fordømmelsen vil vare længere tid, fordi det er personer man omgås. Omvendt kan de professionelles holdninger prelle af, hvis de ikke tillægges meget værdi af de unge (Balvig 1999:85). Både skolelæreren og SSP læreren er en del af den formelle sociale kontrol, da de ofte figurerer som kontrollanter i skolen. Ved den formelle kontrol er selve kontrollen ofte hovedformålet (Balvig 1999:79). Deres henvendelse om mægling er dog et tilbud, hvorfor kontrollen i dette tilfælde bliver indlejret i et tilbud. Dette positionerer skolelæreren og SSP læreren mellem den formelle sociale kontrol og den uformelle sociale kontrol, hvor sidstnævnte anses for at være den stærkeste af de to. I Katrines tilfælde kan skolelæreren også antages, at være en del af hendes primære omgangskreds, da han er del af hendes hverdag. Dette kan påvirke Katrine, da lærerens forventninger til Katrines kan have indflydelse på hendes beslutning. Der kan derfor argumenteres for, at kontrollen nærmer sig den uformelle primære sociale kontrol i Katrines eksempel, da kontrollen er indlejret i tilbuddet og udøves af en primærperson. I Tines tilfælde er det SSP læreren som udøver kontrollen, hvorvidt SSP læreren indgår i Tines dagligdag kan være minimal, hvorfor relationen derfor også antages at være mindre. Kontrollen i hendes tilfælde

nærmer sig derfor den uformelle sekundære kontrol, da kontrollen stadigvæk er indlejret i tilbuddet, men udøves af en sekundærperson.

De ovenstående citater illustrerer også, at tilbuddet om mægling bliver præsenteret som en hjælp til selvhjælp, hvor de unge får mulighed for at få talt om det. Med inddragelse af Garlands perspektiv på social kontrol kan dette ses som en måde at aktivere de unge på og få dem til at tage ansvar for deres konflikt. I stedet for at udøve direkte formel kontrol indtager de professionelle en anden form for styring, der søger at få de unge til at tage beslutningen om at deltage i mægling. Ifølge Garland kan der argumenteres for, at de forsøger at fremkalde bestemte handlinger, der søger at stimulere nye former for adfærd eller at stoppe etablerede vaner (Garland 1969:454). Det kan derfor siges, at de professionelle indirekte søger at kontrollere og sikre, at Katrine og Tine opfører sig passende ved at tilbyde dem mægling som en hjælp til selvhjælp.

Empirien viser yderligere, at der er fokus på at inddrage forældrene i situationen omkring mæglingen og de unges konflikt. Der er dog forskel på, hvordan dette gøres. I Katrines tilfælde er der rettet henvendelse til hendes mor før hende selv, som er blevet informeret om, hvad der er sket mellem Katrine og hendes veninde. Katrine fortæller:

”Det var SSP konsulenten der havde snakket med mig først, og havde sagt, at han havde ringet til min mor faktisk, så han havde ringet og snakket med min mor først faktisk, og så ringet til mig” (Katrine:1).

Dette citat viser, at den første gang Katrine hører om mægling er fra SSP konsulenten, men inden da havde konsulenten også talt med Katrines mor. Tilfældet i Tines situation er dog anderledes, hvor SSP læreren giver Tine et brev med hjem til moren, som hun kan aflevere, hvis hun er interesseret i at deltage (Tine:4). Der er således forskel på, hvordan inddragelsen af forældrene sker. Med inddragelse af Braithwaites teori om shaming kan de professionelle henvendelse til Katrines mor foruden accept af Katrine ses som et forsøg på social kontrol. Henvendelsen kan ses som en intention om at fremkalde fordømmelse fra moren, da hun gennem deres henvendelse bliver bevidst om skamgørelsen (Braithwaite 1989:100). Katrine er blevet gjort opmærksom på, at hendes mor er blevet involveret og dermed ved, hvad der er sket. Med udgangspunkt i Hirschis teori om det sociale bånd kan dette have betydning for Katrines beslutning og holdning til konfliktmæglingen.

Forholdet til forældrene anses som det mest afgørende og betydningsfulde i unges liv (Hirschi 1969:229). Gennem Katrines tilknytning til moren, kan hun derfor være betænkelig over, hvad hendes mor tænker om konflikten med veninden. Hvorvidt morens viden om konflikten har indflydelse på Katrines beslutning gennemgås nærmere i næste afsnit. Dog kan konsulentens inddragelse af moren ses som et forsøg på social kontrol, da en person i Katrines primære omgangskreds bliver gjort opmærksom på konflikten, og episoden mellem Katrine og veninden.

Ovenstående afsnit viser, hvordan konfliktmægling præsenteres af de professionelle som værende frivilligt, men fordelagtigt for begge parter. Derudover viser analysen, at deres tilbud kan ses som et forsøg på social kontrol, der skal aktivere de unge til at tage ansvar for konflikten. Hvorvidt den sociale kontrol er effektiv kan afhænge af de unges relationer til lærerne. I forsøget på at aktivere de unge inddrager de professionelle ligeledes mødrene. I Katrines tilfælde sker det uden accept, og i Tines tilfælde gives der et brev med hjem. Begge dele kan ses som endnu et forsøg på social kontrol, idet de professionelle enten deler eller forsøger at dele deres viden om konflikten. Samlet set kan måden man præsenterer mæglingen have indflydelse på de unges beslutninger i forhold til, hvem der fremsætter tilbuddet, og hvordan mæglingen præsenteres.

Deltagelse

Fokus i følgende afsnit er på, hvorfor de unge vælger at deltage i konfliktmægling, og hvilke overvejelser der ligger til grund for deres beslutning om deltagelse. Empirien viser, at de unge selv træffer beslutningen om at deltage, men at deres relationer og tilknytninger til andre, til en vis grad påvirker deres beslutning om at deltage i konfliktmægling.

I interviewet med Katrine giver hun udtryk for, at hendes relation til veninden har indflydelse på hendes beslutning om at deltage i konfliktmægling. Katrines første tanke om mægling er dog ikke så positiv, og hun har umiddelbart ikke lyst til at deltage. Katrine fortæller:

”Han ringede og spurgte sådan, jeg tænkte sådan der, jeg gad slet ikke, jeg havde slet ikke brug for det der” (Katrine:2). ”Fordi jeg tænkte, jeg havde ikke brug for at andre, der ikke vidste noget om situationen skulle vide hele historien og komme mellem mig og min veninde” (Katrine:2). ”... men så fik jeg af vide, at min veninde gerne ville og gerne ville løse det, og så tænkte jeg det ville være en god idé at finde ud af det, fordi vi bor i samme by, og vi skal ikke frygte at se hinanden” (Katrine:2).

Selvom Katrine ikke umiddelbart tænker, at konfliktmægling er noget hun vil deltage i, så ændrer hun mening, da hun hører, at veninden også gerne vil løse deres konflikt. I interviewet fortæller Katrine også, at de har mange fælles veninder (Katrine:4). Med inddragelse af Braithwaites begreb om interdependency kan der argumenteres for, at Katrine og veninden begår sig i samme netværk, da de bor i samme by og har mange fælles veninder, hvorfor de er afhængige af, at komme godt ud af det med hinanden. De indgår således i et indbyrdes afhængighedsforhold (Braithwaite 1989:100). Når Katrine tillægger venindens holdning og deltagelse værdi, kan det antages, at de har en stærk tilknytning til hinanden, hvor de er betænkelige overfor, hvad hinanden tænker. Ifølge Balvig er det faktum, at de omgås hinanden meget også et vigtigt aspekt (Balvig 1999:85). De har her mere at tabe, hvor ikke kun deres venskab er på spil, men også relationen til fælles veninder, hvor risikoen for venindernes fordømmelse måske også påvirker Katrines valg. Citaterne viser altså, at Katrine tillægger venindens mening værdi, og at grunden til, at hun først og fremmest ikke ville deltage, var af hensyn til deres indbyrdes forhold.

Tine fortæller ligeledes, at hun har mange fælles veninder med den anden part i mæglingen, og at det er hende selv, der tager beslutningen om at deltage (Tine:3). Tine fortæller:

”Nej ikke om jeg skulle[deltage i mægling], men jeg sagde, at jeg skulle til min bedste veninde”
(Tine:2)

”Jeg ville godt selv stoppe det, der var ingen grund til at blive ved[at være uvenner]” (Tine:2)

”Jeg tænkte, at det ville være bedst for os begge to, hvis vi gjorde det[deltage i mægling]” (Tine:2)

Disse citater kan vise, at Tine selv træffer valget om at deltage. Til forskel fra Katrine inddrager Tine ikke sin bedste venindes holdninger i beslutningen. Citatet viser, at Tine allerede har truffet beslutningen om at deltage, inden hun taler med sin veninde. Tines beslutning om at deltage er således ikke til debat, selvom hun fortæller sin veninde om det. Citaterne viser også, at Tine vælger at deltage, da hun ikke ser nogen grund til, at de skal blive ved med at være uvenner, og fordi det ville være bedst for dem begge at deltage i mægling. Med inddragelse af teorien om det sociale bånd spiller de unges tro og overbevisninger også en væsentlig rolle. Hvis de unge er af den overbevisning, at de skal følge normerne og reglerne i et samfund, er de mindre tilbøjelige til at bryde dem (Hirschi 1969:229). Det kan derfor tænkes, at Tine er af den overbevisning, at de skal

overholde normerne og værdierne i samfundet, hvorfor hun vælger at følge tilbuddet om at indgå i mægling og få konflikten løst.

I interviewet, giver både Tine og Katrine udtryk for, at deres mødre bliver skuffede over at høre, hvad der er sket. De fortæller begge to, at deres mødre synes, at mæglingen er en god ide. Tine fortæller:

”Hun blev rigtig skuffet, over at jeg havde været oppe og slås, fordi jeg kun er fjorten og sådan” (Tine:3).

Tine: ”Jamen hun syntes jeg skulle gøre det[deltage i mægling], at det ville være en god idé hvis jeg gjorde det” *Interviewer:* Hvorfor syntes hun det? *Tine:* Jeg tror også bare, at det var for at jeg ikke kom i flere problemer, og for jeg kunne fortsætte min skolegang sådan normalt” (Tine:2)

Katrine fortæller:

”Hun begyndte selvfølgelig at blive ked af det, da hun hørte, at jeg havde været oppe og slås med min veninde, og hun kendte min veninde, ellers så sagde hun, hun blev bare ked af det og skuffet over mig, ellers sådan ikke rigtigt andet” (Katrine:2).

”Jeg tænkte, at jeg gerne ville have det overstået, og min mor synes, at vi skulle få snakket om det og få det sådan klaret” (Katrine:2).

Ovenstående citater viser, at begge mødre ytrer en skuffelse. Ifølge Balvig er dette en måde at udøve social kontrol på. Ved uformel kontrol udøves kontrollen nemlig oftest af forældrene, hvor remedierne netop er bebrejdelse og kritik (Balvig 1999:79). Med Balvigs teori in mente kan der argumenteres for, at mødrene udøver social kontrol ved, at de søger at stoppe konflikten i deres tilkendegivelse af, at de er skuffet. I Katrines fortælling ses det, at hun tager sin mors holdninger og tanker med i betragtning, når hun tænker over, hvorfor hun gerne vil deltage i konfliktmægling. Med inddragelse af teorien om det sociale bånd kan dette også tyde på, at Katrine og moren har en stærk tilknytning, hvor Katrine er bekymret for, at hendes manglende deltagelse i mægling måske vil forårsage en yderligere skuffelse fra moren. I Tines fortælling, er det risikoen for ikke at kunne forsætte sin skolegang normalt, som tilskrives betydning. Tine fortæller, at grunden til at hendes mor er bekymret er, at hun er bange for, at Tine ikke kan forsætte sin skolegang normalt. Ifølge

Hirschi, kan unges forpligtigelser, for eksempel ens skole, også fraholde unge fra at begå kriminelle handlinger (Hirschi 1969:229). I dette tilfælde anvendes det som årsag til, hvorfor konfliktmægling er en god ide. Tines mor er bekymret for, at Tine sætter sin fremtid i fare ved at fortsætte i konflikten. Tine nævner dog ikke direkte, at hendes mors holdninger er væsentlige for hendes beslutning. Dog anses forholdet til forældrene som det mest afgørende og betydningsfulde, hvorfor det kan tænkes, at både Katrine og Tine tillægger mødrenes ytringer stor værdi.

Opsummerende giver både Katrine og Tine altså udtryk for, at de gerne vil deltage i konfliktmægling. Begge informanter italesætter, at de selv tager valget om at deltage. Selvom de unge føler, at de har et valg, spiller flere faktorer dog ind, såsom veninden og mødrenes holdninger og tanker. Ovenstående analyse viser altså, hvordan de unge kan opleve et pres fra omverdenen om at deltage i konfliktmægling.

Konfliktmæglingen

Dette afsnit har fokus på, hvordan informanterne oplever selve konfliktmæglingen og mægleren. Både Tine og Katrine fortæller, at de oplevede mæglingen fint, og at det hjalp dem med at løse deres konflikt (Katrine:5, Tine:3). De fortæller begge endda, at hvis de ikke havde deltaget, så havde de nok stadig været uvenner (Katrine:4, Tine:2). Til spørgsmålet om, hvordan Katrine oplever mæglingen, fortæller hun:

”Jeg syntes, det var faktisk fint nok, sådan, det var ikke sådan at vi skulle sætte os ned begge to og kigge hinanden i øjnene, og snakke om det, vi fik lov til selv at vælge, hvilke dage vi kunne, hvornår vi havde lyst, og sådan, jeg syntes faktisk det var fint nok” (Katrine:3).

Første citat viser, at Katrine ikke føler, at de er tvunget til at sætte sig ned og tale om det, men at de selv får lov til at vælge de praktiske omstændigheder omkring mæglingen. Det faktum, at de selv får lov at vælge, kan illustrere frivilligheden og de unges medbestemmelse ved mæglingen. Selve frivilligheden og medbestemmelsen som Katrine nævner, kan tolkes som værende positiv og motiverende for at deltage i mægling. Som tidligere nævnt i problemstillingen, berører Lin Adrian og Vibeke Vindeløv frivilligheden ved mæglingen. Ifølge dem er selvbestemmelsen og frivilligheden afgørende for, at mæglingen kan siges at være i overensstemmelse med mæglingsteorien. Hvis ikke frivilligheden og selvbestemmelsen er tilstede, kan det have karakter af

sanktion (Adrian & Vindeløv 2014). I henhold til Adrian og Vindeløvs tankegang argumenterer jeg for, at citatet illustrerer selvsamme problematik. Det at Katrine oplever frivillighed og selvbestemmelse bevirker, at hun ikke oplever mæglingen som noget tvunget eller som en sanktion af hendes handlinger. Katrine oplever derimod, at hun selv kan bestemme, hvilket gør, at hun oplever mægling som noget positivt.

Tine oplever ligeledes mæglingen positivt. Hun fortæller, at det er hyggeligt samtidigt med, at det er alvorligt, og at der stadig er plads til at smile og grine (Tine:2). Frivilligheden ved mæglingen berøres ligeledes i interviewet med Tine, som fortæller:

”Interviewer: Tænkte du, at det var okay, hvis du havde sagt nej til det?”

Tine: Det ville have været okay, men det havde været bedst at sige ja til det

Interviewer: Hvorfor det?”

Tine: Fordi ... det ville hjælpe bedre end alle mulige andre ting” (Tine:3)

Citatet viser, at Tine føler, at det ville være okay at sige nej til mægling. Til spørgsmålet om hvorfor har Tine dog sværere ved at komme med en forklaring. Hun svarer dog, at det ville hjælpe bedre end andre ting. Med inddragelse af Balvigs teori om social kontrol kan det tænkes, at den sociale kontrol er blevet automatisk, hvor andres forventninger til ens adfærd er blevet så indgroet, at man blot gør det uden at tænke over det (Balvig 1999:80). I dette tilfælde kan det derfor tænkes, at andres forventninger til Tines adfærd er blevet så indgroet, at hun ikke nødvendigvis tænker over, hvorfor hun gør det, men at det blot ville være det bedste. Om Tine er bevidst om det eller ej, kan hun derfor have følt sig presset til at deltage, da der er en forventning om at hun gør det.

Til spørgsmålet om, hvordan Katrine og Tine oplever mægleren fortæller de begge, at mægleren ikke er en, de kendte forud for mæglingen (Tine:3) (Katrine:3). Katrine fortæller endvidere om sin oplevelse med mægleren:

”Han var rigtig flink, klarede det rigtig godt, han hjalp mig og min veninde. Han var god til at snakke, det var ikke sådan at der var stille, han gjorde det på en god måde, hvor vi kunne snakke” (Katrine:3). ”Altså mægleren? Han var lige til, og det var det, der gjorde at vi kunne fortælle hver vores historie ordentligt hver for sig, hvad problemet var, så det var faktisk, han var god, og jeg var tilpas” (Katrine:5)

Tine fortæller:

”Altså det virkede godt, det var hyggeligt, og han var god til sådan at lytte til os, og det hjalp os rigtig meget” (Tine:2) ”...god til at lytte, han forstod hvad vi sagde, og forstod det fra begge sider af hvad vi mente, og hvorfor vi var sure over det” (Tine:3)

Citaterne illustrerer, at både Katrine og Tine oplever mægleren som værende god, og at de føler sig tilpas. De nævner, at de begge får mulighed for at fortælle deres historie, og at mægleren udviser forståelse for begge parter. Det kan derfor siges, at de begge føler sig hørt og set i mæglingen og samlet set behandlet godt. Oplevelsen af, at mægleren udviser forståelse for begge parter, kan ligeledes tyde på, at mægleren forholder sig upartisk og neutral i sagen. Mæglerens adfærd og væremåde for begge tilfælde kan derfor siges at være reintegrerende. Ifølge Braithwaite er reintegrerende skam tiltag, som ikke fordømmer lovovertræderen, og hvor lovovertræderen ikke anses og behandles som en udstødt (Braithwaite 1989:100). I dette tilfælde kan skammen argumenteres for at udøve en social kontrol, der hjælper de implicite med at komme videre frem for at behandle dem som lovovertrædere, der kan have den modsættende effekt. Ifølge Braithwaite kan stigmatisering nemlig skubbe individer længere ind i kriminelle løbebaner (Braithwaite: 1989:100). I dette tilfælde kan skammen derfor siges at være reintegrerende, da denne søger at genoprette parternes konflikt igennem forståelse og tilgivelse.

Sidste fokus i afsnittet er på, hvordan de unge oplever udfaldet af konfliktmæglingen. Til spørgsmålet om, hvordan de unge oplever relationen til den modsatte part, fortæller Katrine:

”Vi gik derfra uden at være veninder eller uvenner, vi gik ud ved at have løst vores problem” (Katrine:4). ”Mig og min veninde har mange fælles venner, så det er det der gjorde at vi sådan fik klaret det” (Katrine:4)

Tine fortæller:

”Fordi det hjalp rigtig godt, så vi ikke havde flere problemer” (Tine:3). ”Ja vi snakker sammen nu, men det er ikke fordi vi er sammen, men vi kan godt snakke sammen, og vi har fælles veninder” (Tine:3)

Citaterne viser, at mæglingen hjælper både Tine og Katrine med at løse deres konflikt. De gik fra at være i konflikt, til nu igen at kunne omgås, dog uden af være veninder. Tine og Katrine nævner, at de har mange fælles venner, hvorfor de stadig omgås. I henhold til Braithwaites teori om interdependency kan det antages, at deres indbyrdes afhængighedsforhold til veninderne er en af de væsentlige grunde til, at de løser deres konflikt. Katrine nævner yderligere, at det faktum, at de har mange fælles veninder gør, at de også fik det klaret. Det kan derfor siges, at fælles for informanterne er, at de er afhængige af den modsatte part, da de skal kunne omgås hinanden qua deres mange fælles veninder. Ifølge Braithwaite vil de personer, der indgår i indbyrdes afhængighedsforhold også være mere modtagelige overfor skammen (Braithwaite 1989:100). I dette tilfælde kan der derfor argumenteres for, at Katrine og Tine er modtagelige overfor skammen, der afledes af konflikten, hvorfor de er villige til at indgå i konfliktmægling og finde en løsning.

Opsummerende tegner overstående analyse et billede af, at de unge oplever mægling som værende frivilligt, og at mæglingen hjælper dem med at løse deres konflikt. Mægleren opleves endvidere som god og respektfuld. Analysen giver således et billede af, at mæglingen er reintegrerende og de unge indgår i indbyrdes afhængighedsforhold.

Analysedel II: Konfliktmæglerne

Denne analysedel har til formål at undersøge, hvordan konfliktmæglerne oplever mægling som metode i det kriminalpræventive arbejde. Denne analysedel er ligeledes opdelt i temaer, som er udsprunget af informanternes udsagn i forhold til mæglingens kronologiske faser. Disse temaer bidrager til at besvare specialets problemformulering. Den teoretiske ramme vil inddrages efter relevans. Konfliktmæglerne er Tobias, som har været mægler i 4 år, Mette som har været mægler i 4 år og Kenneth, som har været mægler i snart 6 måneder.

Konfliktmægling som metode

Følgende analyse vil have fokus på konfliktmæglernes oplevelser med mægling, nærmere hvilke udfordringer de oplever i arbejdet med konfliktmægling, og i deres rolle som mægler. Mæglerens opfattelser af mægling samt dens fordele og ulemper vil ligeledes blive belyst i deres fortælling af udfordringerne.

Konfliktmæglerne fortæller, at en af udfordringerne ved konfliktmægling er samarbejdet med forældrene, lærerne og skolelederne. De fortæller, at selvom arbejdet omkring en konfliktmægling vedrører to unge, så er der mange andre end blot de unge, der er involverede. Oftest oplever de dog en opbakning fra forældrene, som er glade for deres tilbud om mægling (Tobias:7, Mette:3, Kenneth:4). Denne udfordring i arbejdet beskrives endvidere som tidskrævende, da de bruger meget tid på at orientere og tale med forældre, lærere og skoleledere (Tobias:4, Mette:3). Tobias fortæller:

Og udover udfordringer kan man så sige, med forældre så oplever jeg mange udfordringer også med professionelle. Altså lærere skoleledere og pædagoger som er parter i sagerne og som har masser af holdninger og lyst til at blande sig og ligesom har ”nu skal du høre, du skal bare gøre sådan her og sådan her Tobias, så bliver det godt” og desværre også nogle der trækker, altså så trækker de i sagerne i stedet for bare at lade dem ligge ikke.” (Tobias:9)

Ovenstående citat viser, at der kan være mange holdninger til, hvad der skal ske i arbejdet med konfliktmægling. Det kan tænkes at være svært for de unge, hvis der er modstridende holdninger og forventninger til dem. De unge kan opleve et pres fra flere sider, ligesom i tilfældet med Tine og Katrine, hvor der også kan være forskellige forventninger til dem og deres adfærd. Der kan derfor argumenteres for, at flere forsøger at påvirke den social kontrol overfor de unge, da forældre, lærere

og pædagoger har holdninger til, hvad der skal ske for at løse de unges konflikt. Ifølge Balvig kan dette gøre, at den sociale kontrol ikke bliver automatisk. Ved modstridende forventninger tvinges de unge nemlig til at tænke over, hvad man foretager sig (Balvig 1999:80). Som Tobias beskriver i ovenstående citat, kan dette bevirke, at nogle trækker i sagerne, altså forsøger at påvirke sagerne. Dette kan tænkes at forstyrre de unge samt mæglingen og den sociale kontrol, som forsøges her. Mette fortæller også, at presset fra forældrene nogle gange ødelægger konfliktmæglingen, hvor de bliver nødt til at stoppe mæglingen (Mette:3). Dette kan skyldes, at forældrenes kontrol over børnene er stærkere end mæglerne, da de repræsenterer den uformelle primære kontrol (Balvig 1999:80). Ved modstridende forventninger mellem mæglerne og forældrene kan de unge derfor være tilbøjelige til at følge forældrenes forventninger.

Mæglerne fortæller videre, at det pres som de oplever fra forældrene og lærerne, ofte kommer fra en straffkultur, hvor der er et ønske om konsekvens. Kenneth fortæller:

”Presset på konsekvens fra kollegaer for eksempel, forventningen om en konsekvens, at det ikke er i orden at eleverne bare løser det” (Kenneth:3)

Mette fortæller:

”I nogle mæglingssager oplever jeg også et pres fra forældre, men det er sjældent” (Mette:3) ”Det er oftest det, der kommer fra en straffkultur. De vil gerne have, der skal ske en handling, der skal straffes. Det kan være bortvisning, det kan være udelukkelse, det kan være... Så hvis vi ikke laver det godt nok ifølge deres hoved, jamen så fortsætter de, så det kan blive, som de gerne vil have. (Mette:3)

Tobias fortæller:

”Der er mange ude på skolerne og daginstitutionerne osv., der lever ud fra et eller andet straffende paradigme ikke. Ud fra at vi skal gøre noget, vi skal vise, at vi gør noget. Der skal være en signalværdi ikke også bum. Og det kan der være mange grunde til ikke, der kan være et pres fra forældrene, fra politisk side og fra de professionelle side. Der er vel også mange lærere og pædagoger, som siger, nu må noget gøres ikke.” (Tobias:3)

Ovenstående citater illustrerer, at mæglerne oplever en modstand fra forældre og andre professionelle i arbejdet med konfliktmægling, hvor der eksisterer et ønske om konsekvens. Med inddragelse af Shearing kan denne modstand og et ønske om straf og konsekvens illustrere hans første historie, hvor der eksisterer en gengældelseslogik i straffesynet (Shearing 2001:204). I dette tilfælde er det dog ikke voldelig straf, som ønskes som instrument til at gøre bod på den skade og smerte som konflikten har medført. Men der ses et ønske om straf i form af en konsekvens, og at det ikke er okay, at de unge selv løser det. Det ses endvidere i citatet, at der skal være en signalværdi. Ifølge Shearing er dette netop en af grundene til, at straffeparadigmet stadigvæk dominerer. Straf har både en symbolsk og adfærdsændrende kontrol, som gør at folk bevarer tilknytningen til denne strategi (Shearing 2001:216). Dette ønske om konsekvens og straf oplever mæglerne som en modstand for det de og konfliktmægling står for. Mæglerne er tilhængere af den opfattelse, som de beskriver som genoprettende, hvor der søges at genoprette frem for at straffe (Mette:1, Kenneth:1, Tobias:1). Kenneth fortæller:

”Det kan bruges til at lære, at de unge kan lære noget om sig selv, lære hvad de har andel i, hvordan de påvirker andre mennesker, i stedet for bare at blive straffet, ja” (Kenneth:1)

Citatet viser, at Kenneth oplever mægling som brugbart, og at straffen anses som værende kontraproduktiv. Denne måde at tænke straf og retfærdighed på illustrerer Shearing ved sin tredje historie, hvor der ikke eksisterer et behov for gengældelse. Der søges derimod at genoprette relationer uden at ty til eksklusion og stigmatisering (Shearing 2001:215). I forlængelse heraf kan der argumenteres for, at mæglerens syn på straf og retfærdighed læner sig op af dette perspektiv, da der ikke er et behov for gengældelse, men fortiden spiller stadig en vigtig rolle i mæglingen i forhold til læringen af ens handlinger. Empirien viser dermed, at der blandt de professionelle og forældrene i Furesø eksisterer et forskelligt syn på straf og retfærdighed, hvor både det straffende og genoprettende paradigme opererer og dominerer feltet.

Tobias beskriver også en anden måde at se mennesker på:

”Altså jeg tror på at det er den måde, man skal gå til mennesker på, hele tanken bag konfliktmægling er den måde vi skal gå til mennesker på. Vi skal se mennesker som en del af fællesskaber og vi skal se konflikter, der opstår som situationsbestemte. Mennesker gør det der giver mening for dem i den situation de står i... Så hvis en eller anden slår en eller anden, så

handler det ikke om, at selvfølgelig psykopater så er det okay, men det er ikke det vi taler om, vi taler om helt almindelige mennesker, og den ene slår den anden, jamen det gjorde vedkommende, fordi det gav mening for ham eller hende på det tidspunkt... og det skal vi erkende er, at det er jo ikke onde mennesker” (Tobias:15)

Dette citat illustrerer, at der også kan være modstridende opfattelser af mennesket og kriminalitet. Med inddragelse af Garland kan dette belyses ved begrebet om dualistisk kriminologi. I Tobias beskrivelse anses lovovertræderen ikke som noget ondt menneske, og lovovertræderen er ikke meget anderledes end ofret. Det kan derfor siges, at Tobias opfattelse læner sig op af Garlands beskrivelse af kriminologien af selvet (Garland 1969:461). Dette citat kan altså give yderligere en illustration af de modstridende opfattelser af kriminalitet og kontrol, og hvordan kontrollen skal udøves i Furesø kommune.

Til trods for de forskellige perspektiver på straf, retfærdighed og kriminalitet, herunder det straffende og genoprettende paradigme, kan begge tilgange siges at være kontrolstrategier, da de søger at guide og dirigere adfærd (Shearing 2001:203). Det straffende og genoprettende paradigme anvender blot forskellige metoder og instrumenter. Tobias fortæller:

”Ja altså konfliktmægling er jo, altså det udspringer af den her genoprettende tænkning. Så er det vel, at hvis man skal sige konfliktmægling meget specifikt, så er det vel det virke man har med den baggrund man har, der hedder genoprettende tænkning” (Tobias:1)

Til spørgsmålet om, hvad konfliktmægling er, fortæller Mette videre:

”Jamen tilbuddet det er jo i korte træk, at når der er en konflikt som sagt at de ikke selv kan løse eller som man siger, at den er bare vokset sig fast og for stor, så tilbyder vi, og siger, har du lyst til egentlig og få løst op for det her og få snakket om det. Så på den måde, så kan vi jo ikke stille krav og sige du skal, men at man får snakket om det og siger, kunne det være en mulighed” (Mette:4)

Ovenstående citater viser, at mægling beskrives som en metode, der udspringer af den genoprettende tænkning. Mægling beskrives yderligere som et frivilligt tilbud, der søger at forsone to parter og få genoprettet de ting, hvor der er uoverensstemmelser (Mette:1 Tobias:1 Kenneth:1). Dels kan mægling altså ses som en kontrolstrategi, der søger at få de unge til at tage part og ansvar

for konflikten. Med inddragelse af Garlands begreb om ansvarlighedsstrategien kan der argumenteres for at mæglerne indtager en form for styring, der bygger på at skabe aktive borgere, hvor kontrollen opererer som en hjælp til selvhjælp (Garland 1969:452). Igennem mæglernes tilbud om mægling får de unge altså mulighed for at få genoprettet deres relation, og mæglerne sikrer dermed også, at de unge opfører sig passende. Mæglingen kan derfor ses som en kontrolstrategi, hvor kontrollen ikke udøves direkte, men derimod er indlejret i tilbuddet, ligesom i tilfældet med Katrine og Tine. Herudover kan mæglingen også ses som en reintegrerende skamgørelse, idet mæglingen forsøger at genoprette relationen mellem de unge. Ifølge Braithwaite er skam nemlig reintegrerende, når der forsøges at reintegrere lovovertræderen tilbage til samfundet igennem tilgivelse (Braithwaite 1989:101). Som nævnt beskrives mæglingen som en metode, der udspringer af den genoprettende tænkning, hvor straf ikke anses som et brugbart kontrolmiddel (Kenneth:1 Tobias1). Ifølge Braithwaite vil tiltag, som ikke reintegrerer lovovertræderen tilbage til samfundet, og hvor lovovertræderen anses og behandles som en udstødt, også forårsage en stigmatisering (Braithwaite 1989:100). Mæglernes oplevelser med konfliktmæglingen kan derfor siges at afspejle Braithwaites tænkning om reintegrerende skam, hvor selve skamgørelsen har betydning for kontrollen.

Neutraliteten

Følgende afsnit vil belyse mæglernes oplevelser med neutraliteten i mæglingen. Analysen tager ligeledes udgangspunkt i mæglernes oplevelser med udfordringerne.

En væsentlig udfordring som konfliktmæglerne italesætter, er manglende henvendelser om mægling. Konfliktmæglerne giver udtryk for, at skolerne og lærerne ikke er gode nok til at anvende og benytte sig af tilbuddet om konfliktmægling, selvom kendskabet til mægling er udbredt. Mette fortæller:

”Og det er rigtig mange af vores kollegaer, som tænker, jamen vi kan, vi har haft lidt konfliktmægling på seminaret, så det kan vi sagtens løse selv. At de ikke er gode nok til at benytte sig af vores tilbud. Interviewer: Så det er ofte at I løser det internt her på skolen? Mette: Ja blandt lærerne selv.” (Mette:8)

Kenneth fortæller:

”Ja altså, det er for omstændigt, det er tit det bliver taget på stedet, hvor det er mig der er her, der tager konflikten på skolen, og det har nogle få ulemper vil jeg sige” (Kenneth:1)

Tobias fortæller:

”Så den der kendskab til det (Konfliktmægling) er jo udbredt, men rigtig ofte handler det jo om, at skolerne vil selv ordne det. De synes, at det er noget underligt noget, altså jeg vil ikke sige, at de ser det som en falliterklæring eller sådan noget, det er ikke det det handler om, det handler om at de, at synes det er underligt, at der skal komme nogen. Fordi de ved jo bedst.” (Tobias:15)

Citaterne viser, at mæglerne ikke synes, at skolerne er gode nok til at benytte sig af tilbuddet om mægling, men i stedet løser konflikterne internt på skolen. Kenneth fortæller ligeledes, at han selv foretager mæglinger på sin skole, da det er den hurtigste løsning. At skolerne ikke benytter sig af tilbuddet beskrives som problematisk af mæglerne, da dette kan have konsekvenser for de mæglinger, som bliver udført. Kenneth og Mette fortæller:

”Man kender børnene, og man har en skolelærer kasket på også, det er ikke alt man bare kan være, anonym, eller ja, når man arbejder her bliver man nødt til at reagere anderledes i nogle konflikter, hvad der er rigtigt og forkert.” (Kenneth:1)

Ja det har man og det er en kæmpe stor problematik, fordi du er ikke uvildig. Så det synes jeg er en problematik, som vi ikke har fået løst. Men er på vej derhen af. (Mette:8)

Citaterne viser, at konsekvensen ved at skolerne selv løser konflikterne og udfører mæglingerne, kan have virkninger for mæglerens neutralitet. I de tilfælde hvor skolerne selv udfører mæglingerne, kan det tænkes, at lærerne har et kendskab og en relation til børnene, hvorfor uvildigheden bliver problematisk. Som Mette og Kenneth selv nævner, kan man ikke bare være anonym, man har en holdning til, hvad der er rigtigt og forkert. Kenneth uddyber således:

”Ja, det er svært i mobbesager, det er fordi altså, der er ikke nogen, der skal mobbe nogen, og det er svært ikke bare at sige stop og måske nogle gange, med min rolle som lærer, det er måske også mit ansvar for unge, at passe på dem” (Kenneth:4)

Som Kenneth fortæller, kan det være svært ikke at sige stop, når hans ansvar som lærer er at passe på de unge. Med inddragelse af Balvig kan der altså være en risiko for konflikttyveri (Balvig 1999:118). Når en lærer udfører mæglingen, er der en risiko for, at læreren overtager konflikten og beslutter, hvem der er den forurettede, og hvad løsningen skal være. Tobias nævner også, at han oplever, at lærerne ofte overtager de unges konflikt, og lærerne kan have holdninger til, hvem der er sagens martrede, og hvem der er den agerende part (Tobias:4 +6). Kenneth fortæller videre, at det er svært at være neutral, når man er på en skole, da man ofte kommer til tage teten (Kenneth:2). Ovenstående viser altså, at neutraliteten i mæglingen kan være en udfordring, når skolerne selv udfører mæglingerne, da der kan være en risiko for, at lærerne tager konflikten fra eleverne. I forlængelse af dette fortæller Kenneth, at han oplever at være for løsningsorienteret i mæglingerne (Kenneth:4). Tobias oplevede også udfordringer med dette i starten, men oplever at dette fokus er flyttet. Dette fokus på løsninger kan også bevirke, at mægleren stjæler konflikten fra de unge. Ifølge mæglerne har det betydning at være neutral, og at det er en udefrakommende, som er mægler (Tobias:11, Mette:8 Kenneth:1) Mette fortæller:

”Og det gør jo så, at når vi er uvildige, så har jeg ikke nogen forkundskaber til de implicerede i opgaven. De kender ikke mig, jeg kender ikke dem. Så jeg er et blankt blad for dem. Og det gør faktisk, at troværdigheden er større overfor os og de tør bedre åbne op, fordi de ved, at når jeg forsvinder ud af deres liv, jamen så kommer jeg jo ikke igen. Jeg er ikke en lærer, de skal have lige om lidt.” (Mette:1)

Citatet viser, at Mette er bevidst omkring relationen i arbejdet med konfliktmægling, hvor hun beskriver, at fordelene ved at være en uvildig mægler er, at de unge kan åbne sig mere op og være ærlige. Konsekvensen af at skolerne ikke benytter sig af tilbuddet om mægling, og at Kenneth selv udfører mæglinger på sin skole, kan derfor være, at de unge er mere betænkelige i mødet med læreren. Dette kan forestilles at bevirke, at den unge ikke får fremført egne tanker og sat ord på egne følelser, da den unge vil være bevidst om at bevare relationen til læreren. De unge er derfor måske ikke helt ærlige i mæglingen, hvis det er en lærer eller en ikke uvildig person, som er

mægler. I dette tilfælde kan der være en risiko for den modsatte effekt, hvor der bliver skabt et falsk billede af noget bliver gjort (Balvig 1999:118). For eksempel, hvis den unge oplever et pres på, hvad der forventes af dem, men hvor de i virkeligheden måske ikke selv er der, så kan den unge sige en ting til læreren, men efterfølgende fortsætte med samme adfærd. Herudover kan det også antages, at den unge er bange for at blive stemplet af sin lærer. Ifølge Braithwaite kan en stigmatisering også forårsage, at man selv begynder at opfatte sig som afvigende, hvis andre først opfatter en som afvigende (Braithwaite 1989:101). Hvis den unge derfor oplever at blive stemplet af sin lærer eller mægler, så vil den sociale kontrol, som udøves ved mæglingen blive negativ, idet skammen vil blive stigmatiserende frem for reintegrerende.

Frivilligheden i mæglingen

Dette afsnit vil have fokus på, hvordan mæglerne opfatter og oplever frivilligheden i konfliktmæglingen i Furesø kommune, og hvordan dette påvirker mæglingen.

Konfliktmæglingen i Furesø kommune er et tilbud til børn og unge. Som tidligere nævnt, beskriver mæglerne, at tilbuddet indebærer en frivillighed, hvor de unge har mulighed for sige ja eller nej til at deltage (Mette:4 Tobias:5 Kenneth:3). Mette fortæller:

”Interviewer: Så de kan godt sige nej? Mette: Det kan de sagtens. Og de kan også sige nej efter vi har præsenteret det og de kan også sige nej midt i processen og sige det har jeg egentlig ikke lyst til. Når det er frivilligt, så kommer du længst frem for at det er tvungent, fordi så er de ikke helhjertet med.” (Mette)

Kenneth fortæller:

”Interviewer: Hvorfor tænker du, at det er en bedre proces, når det er frivilligt? Kenneth: Så er alle parterne interesseret i at nå til en løsning” (Kenneth:3)

Tobias fortæller:

Interviewer: Hvad tænker du, at der ville ske, hvis man sagde, at det ikke var frivilligt? Tobias: Det er jo tvang. Ja altså resultaterne ville nok ikke blive de samme, altså jeg tror at de aftaler der sådan

måtte indgås, at de anerkendelser der ville ske i løbet af processen ville ske under en eller anden form for tvang” (Tobias:10)

Frivilligheden bliver beskrevet som et positivt element for mæglingen, og det er vigtigt, at de unge indgår frivilligt i mæglingen. Ellers kan det betyde, at parterne måske ikke reelt er interesseret i at finde en løsning, og at mæglingen kan opleves som tvang. Mette fortæller også, at det i så fald kan føles som en straf (Mette:4). Selvom mæglerne beskriver mægling som et frivilligt tilbud, så fortæller de også, at der er nogle forbehold i og med, at det er børn og unge. Kenneth fortæller:

”De (forældrene) skal helst ikke spille nogen rolle, men de er under 18, så vi skal have samtykke før vi må, så på den måde skal de spille en rolle” (Kenneth:3)

Tobias fortæller:

”Altså det er sådan, at når vi nu siger tilbud, så er der indført sådan en regel eller hvad man skal sige, her i Furesø, at skolelederen på den pågældende skole, hvor der måske er nogle unge i konflikt, når vi taler om børn og unge i skolealderen ikke, kan sige at du skal som minimum tale med en konfliktmægler, men det betyder ikke at man skal deltage i mæglingen” (Tobias:6)

Selvom mægling er et tilbud, så skal der hentes samtykke fra forældrene. Dette betyder, at en mægling ikke kan foregå, uden at en forældre har givet samtykke. Det betyder derfor også, at forældrene overtager bestemmelsesretten. Forældrenes holdninger og forventninger spiller dermed en afgørende rolle i forhold til den unges deltagelse i mægling. Det kan tænkes, at den unge kan gøre sig overvejelser om, hvorvidt de vil deltage af egen vilje eller for at tilfredsstille sine forældre. Der kan derfor argumenteres for, at de unge vil være bekymret for, at deres manglende deltagelse vil skuffe forældrene, hvis forældrene forventer, at de unge deltager, ligesom i tilfældet med Tine og Katrine. Som tidligere nævnt anser Hirschi også forholdet til forældrene som det mest afgørende og betydningsfulde, hvorfor de unge vil være betænkelige overfor, hvad de tænker om dem (Hirschi 1969:229). Derudover kan skolelederen kræve, at de unge som minimum taler med en mægler. Dette kan også tænkes at påvirke de unges beslutning, da de unge kan være bange for, hvad der vil ske, hvis de ikke deltager. Unge er mindre villige til at indgå i handlinger, som kan bringe deres fremtid i fare (Hirschi 1969:229). Hvis de unge derfor tænker, at deres manglende deltagelse kan

have konsekvenser for deres fremtid i skolen, vil de være mere villige til at deltage, hvis det er det skolelederen foreslår.

Selvom mægling er frivilligt, så illustrerer dette, at der er nogle restriktioner i arbejdet med børn og unge. Kenneth fortæller endvidere, at mæglingen ikke altid sker frivilligt, og at han nogle gange afholder mæglinger, selvom de unge egentlig ikke vil:

”Jamen det indebærer, at de skal kaldes frivilligt ind til det. Interviewer: og sker det altid? Kenneth: Nej, det gør det ikke. Interviewer: Hvorfor ikke? Kenneth: ... det er nogle gode spørgsmål, hvorfor ikke, det sker fordi vi nok gerne vil beholde dem i almindelige skoletilbud, og for ikke at ryge ud i en eller anden, hvis du ikke gør det her, så er det konsekvens, vi bliver nødt til, du kan ikke gå i klasse med ham her, hvis du ikke får snakket om det” (Kenneth:3)

Grunden til at mæglingen ikke altid sker frivilligt skyldes, at skolen gerne vil beholde de unge i skolen. Mægling anvendes altså i disse tilfælde som et alternativ til konsekvens. Med inddragelse af Balvig kan dette bevirke, at der bliver skabt et falsk billede af at noget bliver gjort, eller at der sker en passivering af sociale problemer (Balvig 1999:118). Hvis skolerne anvender mægling som et alternativ til konsekvens, og hvor mægling ikke anvendes frivilligt, kan det give et billede af, at mægling anvendes som en lappeløsning. I dette tilfælde er mægling måske ikke er det bedste valg, men man ikke rigtig har andre muligheder. Dette kan skabe et falsk billede af, at noget bliver gjort, men der kan samtidig være en risiko for, at eventuelle sociale problemer bliver negligeret og ikke taget hånd.

Udover forældrenes påvirkning italesætter mæglerne også, at de selv kan have indflydelse på de unges beslutninger. Til spørgsmålet om hvordan, fortæller Kenneth:

”Jamen altså, hvis der er en konflikt i en klasse og læreren synes det er en god idé med konfliktmægling vil jeg da tro nogle gange at eleverne siger ja, fordi de godt ved det er den vej de voksne gerne vil have, selvom de måske selv bare vil parkere den.” (Kenneth:5)

Mette fortæller også:

”Ja det er jo, hvordan bliver det fremlagt over for dem. Og hvordan det bliver fremlagt og præsenteret over for dem og siger nu skal I høre sådan og sådan, vil det være en ide... Interviewer: Og hvad tror du den gør? Den præsentation? Mette: ... Når du er troværdig, så lytter de mere åbent end hvis du sidder der og virker utroværdig, usikker og... ja. Så bider de mange gange mere til bollen, når du virker sikker i din sag ikke.” (Mette:4)

Disse citater viser, at mæglerne godt er klar over, at deres rolle som lærer og mægler kan påvirke de unges beslutning om at deltage i mægling. De ved godt, at de kan lægge et pres på de unge, hvis de siger, at mægling er en god ide og at det ville være en god ide, hvis de deltager. Ifølge Balvig er det et eksempel på social kontrol. I stedet for at udøve direkte formel kontrol, indtager de en indirekte form for styring, der søger at få de unge til at tage beslutningen, om at deltage i mægling. Kontrollen er indlejret i tilbuddet, ligesom i tilfældet med Tine og Katrine.

Udfaldet af mæglingen

Mette og Tobias fortæller, at de oplever, at de unge går fra mæglingerne glade, positive og føler, at det har været godt. At de unge kommer bedre rustet ud (Mette:6 Tobias:14). Kenneth fortæller, at han oplever mæglingerne meget blandet, da de ofte anvender mægling, hvor de unges lyst til at deltage i konfliktmægling kan synes mangelfuld (Kenneth:5). Hvorvidt konfliktmægling har en kriminalpræventiv effekt, findes der ikke et entydigt svar på hos mæglerne. Mette oplyser, at hun er i tvivl om den kriminalpræventive effekt, men at mæglingen har andre positive aspekter:

”Jeg synes helt klart, at det er et tilbud, vi skal fortsætte med. Det er der ingen tvivl om. Men om det mindsker risikoadfærden... Det ved jeg egentlig ikke om det har nogen indflydelse på, overhovedet. Men at en mægling kan være med til at få deres venskab i gang igen, det kan have en rigtig stor effekt. Så umiddelbart tænker jeg ikke, at det har den store påvirkning inden for risikoadfærd og risikozonerne” (Mette:)

Kenneth og Tobias er af en anden holdning og mener, at konfliktmægling har kriminalpræventive effekter.

”Ja, det ville da være at forstå sin egen rolle, lære noget af det man har gjort, og finde ud af hvad man har forårsaget ved et offer i en eller anden forstand og genoprette det i en eller anden forstand

uden der er nogen der kommer udefra og skal bestemme, ja så tror jeg det har en kriminalpræventiv effekt” (Kenneth:6)

”Ja det tænker jeg, jeg tænker at børn og unge og mennesker generelt der lærer at konflikter det er noget man selv har ejerskab for og man selv har ejerskab for at ligesom at genoprette noget, det tror jeg styrker i forhold til at man indgår sociale kontrakter, indgår og forstår, ja sociale overenskomster og at man får en klarere fornemmelse af normerne i det fællesskab man agerer i, det tror jeg på.” (Tobias:15)

Ovenstående citater viser, at selvom der er forskel på mæglerne holdninger til de kriminalpræventive effekter, så italesætter mæglerne nogle af de samme fordele ved mægling. De fortæller, at genoprettelsen af relationer, og at få venskabet i gang kan have en positiv indvirkning på de unges liv. Med inddragelse af teorien om det sociale bånd påpeger Hirschi også, at det sociale bånd kan modvirke kriminel adfærd. Hirschis tese er, at jo stærkere det sociale bånd er, jo mindre tilbøjelig er en person til at begå en kriminel handling (Hirschi 1969:229). Hvis mæglingen derfor kan styrke de unges sociale relationer, kan det have en kriminalpræventiv effekt, da graden af det sociale bånd har betydning for, i hvilket omfang mennesker begår sig i kriminalitet. Herudover fortæller Kenneth og Tobias også, at det at tage ejerskab og have ejerskab over konflikten kan have positive virkninger. Ifølge Nils Christie som argumenterer for, at konflikter skal klares af dem, som ejer dem, repræsenterer konflikter et potentiale for deltagelse. At både ofret og gerningsmanden vil have gavn af at tage ejerskab af konflikten og deltage i løsningen af denne (Christie 1977:9). Kenneth og Tobias tilskriver ligeledes dette ejerskab betydning.

Konklusion

I dette afsnit vil specialets problemformulering blive besvaret på baggrund af specialets analyseafsnit:

Hvordan oplever de unge, at deltage i konfliktmægling i Furesø Kommune, og hvordan oplever konfliktmæglerne mægling som metode i det kriminalpræventive arbejde?

Herunder, hvordan oplever de unge og mæglerne graden af frivillighed og neutralitet i mæglingen, samt oplevelsen af genopbyggelsen af relationen mellem konfliktens parter.

På baggrund af analysedel I kan det overordnet konkluderes, at de unge oplever mægling positivt. Tilfældet for begge informanter er, at mægleren ikke er en de kendte i forvejen. De oplever ham som god til at lytte og værende upartisk. Analysen giver således et billede af, at mæglingen samt mæglerens adfærd og væremåde er reintegrerende. Analysen afspejler ligeledes, at tilbuddet om konfliktmægling kan ses som et forsøg på social kontrol. De unge indgår i en konflikt, hvor de professionelle henvendelser og tilbud om mægling er et forsøg på, at få de unge til at stoppe deres afvigende adfærd. Inddragelse af de unges forældre kan også ses som et forsøg på social kontrol, idet de professionelle enten deler eller forsøger at dele deres viden om konflikten. Analysen tydeliggør dog, hvordan de unge kan opleve et pres fra omverdenen om at deltage i konfliktmægling. Analysen viser, at presset både kommer fra mødrene, lærerne og konsulenten. De unge oplever, at de stadig besidder deres frie vilje og har stadig muligheden for at sige nej til at deltage. Presset fra de forskellige sider kan dog ifølge socialkontrolteoriene ses som forsøg på at påvirke de unges beslutninger ved at udøve indirekte kontrol.

Det kan endvidere konkluderes, at måden man præsenterer mæglingen har indflydelse på de unges beslutninger i forhold til, hvem der foreligger tilbuddet, og hvordan dette præsenteres. Frivilligheden og medbestemmelsen ved mæglingen opleves af de unge som positiv og motiverende. Det kan yderligere konkluderes, at de unges relationer og tilknytninger til mødrene, den anden part og de fælles veninder spiller en væsentlig rolle i forhold til de unges beslutning om at deltage i mægling. Endeligt kan det konkluderes, at de unge oplever, at mæglingen hjalp dem med at løse konflikten og at deres relation til veninden er en af de væsentlige grunde til, at de løser deres konflikt.

Ovenstående konklusion af de unges analyse viser, at informanternes oplevelser og udsagn har mange fællestræk. Dette kan blandt andet skyldes, at begge informanter er piger og jævnaldrende,

og at konflikten omhandler samme problematik, nemlig uvenskab med en veninde, som er resulteret i et slagsmål. Endeligt er det relevant at reflektere over det faktum, at begge unge informanter er piger, og hvad det betyder for konklusionen. Først og fremmest kan det være en tilfældighed, at specialets informanter er to piger. Det kan også tænkes, at piger er mere villige til at tale om følsomme emner end drenge, hvorfor pigerne er mere tilbøjelige til at deltage og lade sig interviewe. Dog ville en dreng have tilføjet analysen en større variation og bedre grobund for en analytisk generalisering.

Analysedel II viser, hvordan mæglerne oplever mægling, og hvilke udfordringer mæglerne oplever som problematiske i arbejdet med konfliktmægling. Dels kan det konkluderes, at der eksisterer et forskelligt syn på straf og retfærdighed blandt de professionelle samt forældrene i Furesø, hvor både det straffende paradigme og det genoprettende paradigme opererer og dominerer feltet. Disse forskellige syn på straf og retfærdighed gør, at mæglerne oplever modstand i arbejdet med mægling. Mæglerne oplever, at det er svært at have forskellige kasketter på i samarbejdet med ens kollegaer, som har mange holdninger til de unges konflikter. Herudover viser analysen også, at mægling kan ses som en kontrolstrategi, en hjælp til selvhjælp, der søger at få de unge til at tage part og ansvar for konflikten. Analysen viser også, at mæglernes oplevelser med konfliktmæglingen afspejler tænkningen om reintegrerende skam, hvor selve måden skamgørelsen udføres har betydning for den sociale kontrol. Endvidere oplever mæglerne manglende henvendelser omkring mægling trods et udbredt kendskab hertil. Dette beskriver mæglerne som en udfordring i og med, at dette har konsekvenser for mæglerens neutralitet i sagen, da mægleren i disse tilfælde også vil være en lærer. Uvildigheden bliver derfor problematisk, da mægleren vil et kendskab og en relation til børnene. Det kan derfor konkluderes, at neutraliteten i mæglingen kan være en udfordring, når skolerne selv udfører mæglingerne. Der kan derudover være en risiko for, at lærerne tager konflikten fra eleverne, når lærerne ikke vil være neutrale.

I forhold til mæglerens oplevelse med frivilligheden ved mæglingen kan det konkluderes, at mæglerne beskriver frivilligheden som vigtigt et element for mæglingen, selvom der er nogle begrænsninger i og med, at det er børn og unge. Der skal hentes samtykke fra forældrene og skolelederen kan kræve, at de unge som minimum taler med en mægler. Forældrenes holdninger spiller altså en afgørende rolle i forhold til den unges deltagelse i mægling. Kravet om at de unge som minimum skal tale med en skoleleder, kan ligeledes påvirke de unges beslutning, da de unge kan være bange for at bringe deres fremtid i fare, hvis de ikke deltager. Herudover fortæller

Kenneth, at mæglingen ikke altid sker frivilligt på hans skole, da skolen gerne vil beholde de unge i det nuværende skoletilbud. Det kan altså konkluderes, at der ikke altid er en klar ramme eller definition af frivilligheden, og hvor langt man må gå for at få de unge til at deltage.

Endvidere kan det konkluderes, at mæglerne oplever at konfliktmæglingen styrker de unges sociale bånd, og det at de unge får ejerskab over konflikten kan give positive virkninger. I empirien ses der endvidere en forskel på Mette, Tobias og Kenneth i forhold til, hvordan de oplever mæglingerne. Til forskel fra Mette og Tobias, foretager Kenneth mæglinger på sin egen skole, selvom han ved at dette har konsekvenser for hans neutralitet. Dette kan være grunden til, at han oplever mæglingerne meget blandet, hvorimod Tobias og Mette, som kun tager sager fra andre skoler, oplever at de unge kommer bedre rustet ud af det. Forskellen kan også være på grund af de enkeltes anciennitet. Kenneth har kun været uddannet i godt 6 måneder, hvorimod Mette og Tobias har været uddannet i 4 år, hvorfor det kan tænkes, at de har gjort sig flere erfaringer. Hertil viser empirien også, at Kenneth oplever sig selv som løsningsorienteret, hvor Tobias førhen også oplevede samme problematik, men nu har gjort sig flere erfaringer.

Opsummerende kan det konkluderes, at både de unge og mæglerne oplever konfliktmæglingen positivt. Mæglerne oplever konfliktmægling som den rigtige metode, men at det ofte er svært at gennemføre på grund af indblanding af andre interessenter med ønske om konsekvens på konflikten. Det kan siges, at de unge oplever frivilligheden idet, de føler, at de selv har truffet valget om at deltage. De unge oplever ligeledes neutraliteten, da de fremhæver mægleren som neutral og rigtig god til at høre begge sider af sagen. Mæglerne oplever til gengæld ikke en ligeså stor frivillighed og neutralitet, og specielt Kenneth fremhæver dette som en problem, idet han ikke selv efterlever det. I forhold til genopbyggelsen af relationen, opleves dette meget positivt at de unge. De kan begge færdes i deres vante miljø uden der ligger en konflikt og ulmer. Mæglerne oplever ligeledes, at mæglingen kan styrke de unges relationer.

Endvidere kan det på baggrund af begge analysedele konkluderes, at mæglingen kan ses som en kontrolstrategi, hvor kontrollen ikke udøves direkte, men derimod er indlejret i tilbuddet. Tilbuddet bliver endvidere præsenteret som en hjælp til selvhjælp. Specialet har herudover fundet, at selvom konfliktmægling vedrører to eller flere parter, så oplever både de unge og mæglerne et pres fra omverdenen. De unge kan opleve et pres fra forældre, skolelærere og venner om at deltage, og mæglerne kan opleve et pres fra kollegaer og forældre, om at der skal ske en konsekvens eller anden form for straf.

Det kan konkluderes, at flere fund i dette speciale stemmer overens med tidligere forskning præsenteret i litteraturreviewet. Herunder at skoleledelsens opbakning og troen på mægling i det kriminalpræventive arbejde har betydning for arbejdet (Gade 2015) og at der er tilfredshed blandt de elever som deltager i mægling (Smith et al 2002). Dette speciale kan derfor bidrage til det danske forskningsfelt, ved at belyse de unge og mæglernes oplevelser med konfliktmægling i Furesø kommune. Specialets konklusioner kan ikke siges at være generaliserende, men med afsæt i analytisk generalisering, være guidende for andre tilbud om konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde.

Diskussion

I dette afsnit vil analysens resultater diskuteres i forhold til de udfordringer, som Furesø kommune oplever med frivilligheden i konfliktmæglingen. I denne diskussion stilles de unges hensyn op imod samfundets hensyn. De repræsenterede positioner er således de unge og samfundet. Endeligt vil afsnittet indeholde en diskussion af, hvorvidt specialet har kunnet udføre den undersøgelse, som specialet tilsiger og eventuelle metodevanskeligheder hertil.

Frivillighed

Specialets konklusion viser, at Furesø kommune oplever udfordringer med frivilligheden i forbindelse med deres tilbud om konfliktmægling. Konklusionen viser også, at frivilligheden og medbestemmelsen ved mæglingen påvirker de unge positivt, og at det er væsentlige motivationsfaktorer for at deltage. På den ene side er denne frivillighed altså essentiel ved mæglingen. Både som Vindeløv tilskriver det rent teoretisk, men de unge er også mere motiveret for at deltage, når de selv har indvilliget i det. På den anden side er de unge ikke myndige, og der er andre som forældre og kommunen, der har ansvaret for dem. Som mæglerne også fortæller, skal de derfor hente samtykke fra forældrene. I dette felt kan der derfor opstå et dilemma, hvor de unge kan gå glip af en god mulighed for at tage ejerskab for deres konflikt og løsningen heraf, hvis de ikke deltager. Samtidig en mulighed for at lære noget om sig selv og den anden part, som fortalene for Restorative Justice netop argumenterer for (Zehr 2002:29). Et pres fra de professionelle kan derfor anses som nødvendigt for at få de unge til at deltage. Men hvor frivilligt bliver det, når samfundet presser på? Ifølge Adrian og Vindeløv anses det forhold at føle sig presset ikke som tvang. At føle sig presset er ikke det samme som at miste sin frie vilje (Adrian & Vindeløv 2014:17). Dog kan det diskuteres, om de unge stadig føler, at de har muligheden for at sige ja eller nej til at deltage, når alt er sagt. Som konklusionen også skriver, er selve præsentationen altså vigtig, da det er her tilbuddet bliver forelagt for de unge. Men kan SSP-lærerne forelægge tilbuddet om mæglingen uden nogen form for pres, da de er en formel kontrollant i de unges liv? Det kan derfor antages at være svært for de unge at skelne, når SSP-læreren, som repræsenterer den formelle kontrol, kommer med et tilbud, hvor kontrollen er indlejret, som ved den uformelle kontrol.

I arbejdet med konfliktmægling er der altså både de unges hensyn og samfundets interesser at tage stilling til. De unge skal have mulighed for at vælge, men samtidig er målet med konfliktmægling også at forebygge risikoadfærd, altså opretholde en social kontrol, hvorfor det er samfundets

interesse, at de unge deltager. På nuværende tidspunkt læner Furesø kommune sig op af Vindeløvs definitioner af frivillighed. Vindeløvs definition er baseret på en teoretisk forståelse af begrebet, hvorfor denne kan være mangelfuld i en praktisk kontekst. Det kan derfor være svært at leve op til dette ideal i praksis, hvilket kan medføre udfordringer ved overførelse til praksis. I forlængelse af dette, vil det derfor være fordelagtigt for Furesø kommune at skrive eller understrege eksplicit, hvad der forstås ved frivilligheden i deres tilbud om konfliktmægling, og hvor langt de professionelle må gå for at få de unge til at deltage. Det samme anbefales med mæglerens neutralitet, at det ekspliciteres, hvornår og i hvilke situationer neutraliteten bliver kompromitteret, og hvad der tilrådes i de situationer. Dette anbefales, da dette begreb også består af en teoretisk forståelse, hvorfor overførelse til praksis bliver problematisk. På denne måde kan Furesø kommune få afklaret deres problematikker, og hvordan de eventuelt skal gribe dem an og håndtere dem i praksis.

Evaluering af specialets undersøgelse

Fokusset i denne evaluering er på specialets informanter, da de anses som den væsentligste udfordring og det faktum, at de danner grundlag for hele specialets empiri. I forbindelse med specialets informanter har det været en bekymring i forhold til mæglerne, om de har været ærlige og turde være ærlige i interviewet. Dette synes ikke at være et væsentligt problem, da mæglerne og især Kenneth har været åben og kritisk omkring egen person og profession. Hertil er det dog vigtigt at være opmærksom på, at konfliktmæglerne taler inden for en kontekst, hvor de kan være farvet af deres profession, hvorfor deres holdninger også vægter til den ene side.

En anden væsentlig bekymring i forhold til specialets informanter er antallet af de unge informanter. Det har fra start været specialets ønske at interviewe flere unge, herunder grupper af unge, både for at skabe større grobund for analytisk generalisering, men også fordi det tænkes, at mange konflikter blandt børn og unge ofte foregår i grupper. Flere unge informanter og en større variation af unge, ville derfor have givet et endnu bedre billede af konfliktmæglingen i Furesø kommune. Herunder om der er en forskel på drenge og pigers oplevelser og eventuelt en forskel ved gruppekonflikter. Specialets unges oplevelser er dog meget ensartede, hvorfor det vurderes, at disse oplevelser kan være gældende for andre unge. I samarbejde med Furesø SSP er det som tidligere nævnt forsøgt at indhente flere unge informanter. Til trods for at mæglerne giver udtryk for, at de har mange mæglinger, har det været en stor udfordring at skaffe flere informanter. Mæglerne har i disse tilfælde haft svært ved at henvise til disse unge. Specialets sampling af informanter kunne have udvidet feltet og søgt informanter i andre kommuner. Desværre er der ikke mange kommuner

som foretager konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde, og specialets fokus også har været på Furesø kommune.

Litteraturliste

Publikationer

- Adrian, L. & Vindeløv V. (2014). *Angreb på mæglingens DNA: ansatser til en diskussion om tvungen mægling*. Forvaltning og retssikkerhed: Djøf / Jurist – og Økonomforbundet, 2014 – s. 13-31.
- Albertslund kommune (2016). *Den Kriminalpræventive Enhed. Kvartalsrapport 2016:1+2*.
- Antoft, R. & Salomonsen, H. H (2007). ”Det kvalitative casestudium – introduktion til en forskningsstrategi” i Antoft, Rasmus; Michael Hviid Jacobsen; Anja Jørgensen & Søren Kristiansen (red.) *Håndværk og horisonter – tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Syddansk Universitetsforlag.
- Asmussen, I. H. (2014). *Fra retsstat til Omsorgsstat: Om syndsforladelse i konfliktråd*. København: Djøf / Juristog Økonomforbundet
- Balvig, F. (2017). *Fra barndommens gade til et liv i cyberspace Om børne- og ungdomskriminaliteten - der forsvandt*. Udgivet i samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd.
- Balvig, F. (1999). *Kriminalitet og social kontrol*. 1. udgave, 3. oplag. Forlaget Columbus og forfatteren.
- Berger, N. P., Hjelm, U., Jansbøl, K., Larsen, P. T. (2015). *Genoprettende Retfærdighed overfor kriminalitetstruede unge - En kortlægning af viden*. KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning
- Braithwaite, J. (1989). *Crime, Shame and Reintegration*. Cambridge University. Press. New York.
- Braithwaite, J. (2001). *Restorative Justice & Responsive Regulation*. Oxford University Press, New York.

- Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København: Hans Reitzels Forlag
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. 4th edition. New York: Oxford University Press
- Christie, N. (1977). "Conflicts as Property", *The British Journal of Criminology* 17(1), 1-15.
- Daly, K. (2005). *The Limits of Restorative Justice*. Prepared for Dennis Sullivan and Larry Tifft (eds.) *Handbook of Restorative Justice: A Global Perspective* (forthcoming, 2006). New York: Routledge.
- Daly, K. & Stubbs, J. (2005). *Feminist engagement with restorative justice*. Prepared for special issue of *Theoretical Criminology* (2006) vol. 10(1).
- De Vaus, D. A. (2001). *Research Design in Social Research*. SAGE Publications Ltd.
- Erlandsen, T., Jensen, N. R., Langager, S., Petersen, K. E. (2015). *Udsatte børn og unge – en grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Gade, C. (2015). *Genoprettende retfærdighed i Danmark. Rapport fra Center for Konfliktløsning*. Udgiver: Center for Konfliktløsning
- Garland, D. (1996). The Limits of the Sovereign State, Strategies of Crime Control in Contemporary Society. *The British Journal of Criminology* vol. 36(4)
- Helvard, E. (2010). *Restorative Justice, Genoprettende retfærdighed, Om brugen af cirkler*. Center for Konfliktløsning, november 2010
- Hirschi, T. (2014, 1969). Social Bond Theory. In Cullen, F.T., Agnew, R., & Wilcox, P. (2014). *Criminology Theory: Past to Present – Essential Readings* (5.ed.) Oxford & New York: Oxford University Press: 229-237
- Kampmann, J. (1998). *BØRNEPERSPEKTIV OG BØRN SOM INFORMANTER*. Udgivet af: Børnerådet, maj 1998 Tryk: Socialministeriet

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview – Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3.udgave. København: Hans Reitzels Forlag
- Kristiansen, S. & Krogstrup, H. (1999). *Deltagende observation: Introduktion til en forskningsmetodik*. Dansk sociologi, bind 10
- Kyvsgaard, B. (2016). *Evaluering af konfliktråd*. Justitsministeriets Forskningskontor. Februar 2016.
- Olsen, P.B & Pedersen, K. (2015). *Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog*. 4.udgave, Samfundslitteratur
- Reimer, K. (2011). AN EXPLORATION OF THE IMPLEMENTATION OF RESTORATIVE JUSTICE IN AN ONTARIO PUBLIC SCHOOL. *Canadian Journal of Educational Administration and Policy*, 2011(119) [Peer-reviewed tidsskrift]
- Shearing, C. (2001). Punishment and the changing face of governance. *Punishment & Society*, 2001, Vol.3(2), pp.203-220 [Peer-reviewed tidsskrift]
- Sherman, L. W. & Strang, H. (2007). *Restorative Justice: the evidence*. Published by the Smith Institute
- Smith, S. W., Daunic, A. P., Miller, D. M., Robinson, T. R. (2002). Conflict Resolution and Peer Mediation in Middle Schools: Extending the Process and Outcome Knowledge Base. *The Journal of Social Psychology*, 01 October 2002, Vol.142(5), p.567-586
- Thagaard, T. (2004). *Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode*. København: Akademisk Forlag A/S
- United Nations Office on Drugs and Crime (2006). *Handbook on Restorative Justice Programmes* CRIMINAL JUSTICE HANDBOOK SERIES.

- Vincent, C. (2006). *Hva' har du gang i? Evalueringsrapport fra projektet konfliktmægling for 12-15 årige*. 1. udgave februar 2006. Udgives og distribueres af Det Kriminalpræventive Råd
- Vindeløv, V. (2004). *Konfliktmægling*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research - Design and methods*. London: Sage.
- Zehr, H. (2002)(2008). *Genoprettende ret – en lille bog om ret, uret og retfærdighed*. Oversat af Jette Brinkel Rosenberg. København: Akademisk Forlag

Elektroniske kilder

- Konfliktråd (2010). Lokaliseret den 6. marts 2017 på:
<http://konfliktraad.dk/fakta-om-konfliktraad.aspx>
- Center for konfliktløsning (2017): Lokaliseret den 6. marts 2017 på:
https://www.konfliktloesning.dk/side/14/grunduddannelse_i_konfliktm_gling_grum
- SSP Furesø (2010): Lokaliseret den 20. februar 2017 på:
[http://www.ssp.furesoe.dk/~media/INSTITUTIONER/SSP/dokumenter/Indsatser/Konfliktm%C3%A6gling%20Flyer%20A5%202010%20\(2\).ashx](http://www.ssp.furesoe.dk/~media/INSTITUTIONER/SSP/dokumenter/Indsatser/Konfliktm%C3%A6gling%20Flyer%20A5%202010%20(2).ashx)
- Lywood, C. & Meyland-Smith, J. (2010). SSP i Furesø Kommune. Lokaliseret den 20. februar 2017 på:
<http://www.ssp.furesoe.dk/~media/INSTITUTIONER/SSP/dokumenter/SSPgenerelt/SSP%20Fures%C3%B8%20pdf.ashx>
- Københavns universitet (2017). Lokaliseret den 28. juli 2017 på:
<http://copenhagensummeruniversity.ku.dk/kurser/kriminalpraevention/flemmingbalvig/>
- Bernard, T. J. (2007). Lokaliseret den 28. juli 2017 på:
<https://www.britannica.com/biography/Travis-Hirschi>

Bilag 1: Interviewguide til mæglere og de unge

Semistruktureret interviewguide – TIL MÆGLERE

Briefing Anonymitet: dit navn vil blive anonymiseret Båndoptagelse: interviewet vil blive optaget på bånd og transskriberet. Tid: Interviewet vil tage max 30 min. • Præsentation af interviewer.• Formål og indhold	Jeg er interesseret i at undersøge, hvordan du oplever konfliktmægling som metode i det kriminalpræventive arbejde. Der er ingen rigtige eller forkerte svar - jeg er kun nysgerrig på dine holdninger og oplevelser. Anonymitet. Interview optages på bånd.
Temaer: Forskningsspørgsmål	Interviewspørgsmål
Generelt om interviewpersonen	• Vil du ikke fortælle lidt om dig først og fremmest? Alder, uddannelse, job, mægler.• Du er uddannet konfliktmægler, kan du ikke fortælle lidt om det?• Hvordan kan det være, at du ville være mægler?
Konfliktmægling i det kriminalpræventive arbejde	• Hvad er konfliktmægling?• Hvad kan mægling bruges til?• Over for hvilke konflikter og hvilke unge?• Er nogle konflikter mere velegnet?• Hvordan afgrænser man konflikthåndtering fra mægling?• Hvilke særlige problemstillinger møder du i arbejdet med mægling?
Graden af frivillighed	• Konfliktmægling er et tilbud, kan du fortælle lidt mere hvad dette indebærer?• Hvor frivilligt er det for de unge at deltage i mægling?• Hvordan sikrer I jer, at det sker frivilligt?• Hvilken rolle skal forældre spille i et mæglingsforløb? Og hvad er din erfaring med forældrene?• Kan man mægle i sager, der også anmeldes til politiet? - Har de unge en mulighed for at vælge i disse sager?

Mæglerens neutralitet	• Hvad tænker du, at din rolle som mægler er? Lever man op til de roller? • Hvordan er det, at have flere kasketter i forhold til de unge? • Hvor meget skal mægleren vide om sagerne på forhånd? • Er du altid enig i det der bliver aftalt? • Møder du nogle udfordringer i arbejdet? • Hvordan er du fx stillet i forhold til indberetningspligt, du har som lærer? • Hvordan arbejder i med fortroligheden i forhold til indberetningspligt?
Genopbyggelsen af relationen	• Hvordan har du oplevet de mæglings du har haft indtil videre? • Hvilke positive effekter oplever du, at det har for de unge? • Har det nogle negative effekter? • Har konfliktmægling kriminalpræventive potentialer? • Hvor er andre metoder mere velegnede?
Debriefing	• Har du noget du gerne vil tilføje/noget du mener, vi ikke har været rundt om inden vi afslutter? • Kontakt igen?

Semistruktureret interviewguide – TIL DE UNGE

Briefing Anonymitet: dit navn vil blive anonymiseret Båndoptagelse: interviewet vil blive optaget på bånd og transskriberet. Tid: Interviewet vil tage max 30 min. • Præsentation af interviewer. • Formål og indhold	Jeg er interesseret i at undersøge, hvordan du har oplevet at deltage i mægling. Der er ingen rigtige eller forkerte svar - jeg er kun nysgerrig på dine holdninger og oplevelser. Anonymitet. Interview optages på bånd.
Temaer (I forhold til processen i mæglingen) Forsknings spørgsmål	Interviewspørgsmål
Generelt om interviewperson (Icebreaker – skabe tillid/bånd til den unge)	• Vil du ikke fortælle lidt om dig først og fremmest? Alder, skole. • Hvilket land ville du rejse til, hvis du selv

	måtte bestemme, og penge spiller ingen rolle? Og hvorfor? (Jeg svarer ligeledes på samme spørgsmål).
Konfliktmægling (Hændelsen/konflikten)	• Du har været til konfliktmægling. Kan du ikke fortælle lidt om det? • Hvad var der sket mellem dig og den anden? • Hvordan kan det være, at mægling kom på banen? • Hvordan blev mæglingen præsenteret for dig? • Hvis ikke mæglingen? Hvad tænkte du så ville ske mellem jer?
Graden af frivillighed (Hvorfor deltage? De unges motivation)	• Hvad var din første tanke da du hørte om mægling? • Hvordan kan det være, du valgte at deltage i mæglingen? • Talte du med nogen om din deltagelse? • Hvordan kan det være, du syntes det var en god idé? • Hvem henvendte sig og spurgte? • Hvorfor dette? • Hvem var mægleren? (Hvordan havde du det med det?)
De unges oplevelser med mæglingen samt mæglerens neutralitet	• Hvordan oplevede du mæglingen? • Kan du uddybe/hvordan kan det være? • Hvordan oplevede du mægleren? • Kan du uddybe/hvordan kan det være? • Hvordan kom I frem til en løsning? • Var det jer der kom frem til denne løsning? • Hvad synes du om den løsning? Og hvordan kan det være?
Genopbyggelsen af relationen	• Hvordan endte mæglingen? • Er der sket en forskel? Før og efter? Hvordan dette? • Hvad tænker du om dette? • Hvordan er jeres forhold nu? • Vil du deltage i en konfliktmægling en anden gang – anbefale andre at deltage? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Debriefing	• Har du noget du gerne vil tilføje/noget du mener, vi ikke har været rundt om inden vi afslutter?• Kontakt igen?

Øvrige bilag:

Bilag 2: Interviewtransskription af Katrine

Bilag 3: Interviewtransskription af Tine

Bilag 4: Interviewtransskription af Tobias

Bilag 5: Interviewtransskription af Mette

Bilag 6: Interviewtransskription af Kenneth